Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
Najer Folksblat
פרייז 20 גראשען
היינט 8 זייטען!
נייער פאלקסבלאט
אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג
Nr. 239 (931) | Łódź, Sroda 20 Października 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך יב מרחשון תרפ״ז. | Nr. 239 (931)
24-71 .אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל
Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

פאליטישער מארד אין לעמבערג

דערשאסען דעם קוראטאר פון לעמבערגער שול-ראיאן סאבינסקי.—אויספארשונג פיהרט אויף די שפורען פון אנ׳אוקראינישער טעראריסטישער ארגאניזאציע.

לעמבערג, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט אין אוונד איז לעמבערג אויפגערודערט געווארען פון א מארד, וועלכער טראגט א בולט׳ען פאליטישען כאראקטער. דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען איבער דעם קוראטאר פון לעמבערגער שול-ראיאן סטאניסלאוו סאבינסקי און איז פארגעקומען ביי פאלגענדע אומשטענדען.

ארום א פערטעל אויף 7 אין אוונד איז סאבינסקי אין איינעם מיט זיין פרוי געגאנגען צו זיך א היים. ווען ער האט זיך געפונען נעבען דער אל. גער. „גורא יאפא", נישט ווייט פון דעם גרונוואלדישען שילער-פענסיאן, זענען צו איהם צוגעגאנגען צוויי פערזאן, איינער פון זיי האט עטליכע מאל אויף איהם אויסגעשאסען פון רעוואלווער. קוראטאר סאבינסקי איז געפאלען א טויטער אויפ׳ן ארט. די אנפאלער זענען תיכף אנטלאפען. צוויי שילער פון פענסיאן, וועלכע האבען געזעהן דעם אנפאל, זענען אנטלאפען און זיך בעהאלטען.

דער מארד האט אויפגערודערט די גאנצע שטאדט. עס איז באלד אדורכגעפיהרט געווארען די ערשטע אויספארשונג, וועלכע ברענגט אויף די שפורען פון א געהיימער טעראריסטישער אוקראינישער ארגאניזאציע.

קוראטאר סאבינסקי האט שוין עטליכע מאל בעקומען אנאנימע בריף, אין וועלכע מ׳האט איהם געדראהט מיט טויט. א געוויסע צייט איז ער אפילו געווען בעוואכט פון פאליציי. אבער לעצטענס האט ער אליין זיך אפגעזאגט פון דער פאליציייאישער וואך.

מיט א פאר טאג צוריק האט סאבינסקי אויפגענומען אנ׳אוקראינישע דעלעגאציע, וועלכע איז געקומען צו איהם וועגען שול-ענינים. אן דער שפיץ פון דער דעלעגאציע איז געשטאנען א דעפוטאט פון וואהלין. בעת דער אויפנאהמע איז געקומען צו א שארפען ווארט-אויסטויש צווישען דעם קוראטאר און די דעלעגאטען, אזוי אז סאבינסקי האט זיי געדרופען צו ארדנונג.

דער דערמארדעטער האט איבערגעלאזט א פרוי מיט 3 קינדער.

היינט וועט די יודישע סוחרים-דעלעגאציע

זיך פארשטעלען פאר׳ן מלוכה-פרעזידענט.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט מיטוואך וועט זיך די דעלעגאציע פון די יודישע סוחרים פארשטעלען פאר׳ן מלוכה-פרעזידענט אין דער דעלעגאציע וועלען זיך בעטייליגען דעפוטאט ווישליצקי, די סענאטארען טרופקער און שערעשעווסקי, אינזש. זיידעמאן און די ה״ה גראף און הימעלפארב. די דעלעגאציע וועט נישט ארויסשטעלען קיין שום פאסטולאטען, נאר וועט פארשטעלען געניי די לאגע מונ׳ם יודישען סוחר׳טום.

אספעציעלע קאמיסיע וועט בעטראכטען קעמערער׳ם עצות.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער פינאנץ-מיניסטער האט געבילדעט א קאמיסיע, וואס זאל בעטראכטען די מאטעריאלען פון פראפ. קעמערער, כדי צו קענען א דורכצופיהרען אין לעבען זיינע עצות. אין דער קאמיסיע זענען צוו. אנד. אריין פראפ. קשיזשאנאווסקי, דר. מלינארסקי און דעפ. בירקא.

דער פינאנץ-מיניסטער האט וועגען דעם טעלעגראפיש מודיע געווען פראפ. קעמערער.

ארום דער גרויסער טשעקען-אפערע.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט דער גרויסער טשעקען-אפערע זענען ארעסטירט געווארען 3 וויכטיגע בערזע-לייט. זיי לייקענען זייער אנטייל אין דער אפערע, נאר געגען זיי זענען דא ערנסטע בעווייזען.

ווי מ׳ווערט געוואויר, האבען זיך די טשעקען-פעלשער פערנומען צו פעלשען טשעקען און אקציעס פון נאך א רייהע אינטערנעהמונגען און בענק, ווי למשל, מאדושיצער און פון עקספרעס קאמפאני.

וועגען די קהלות אויף די קרעסען.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי בעקאנט, האט וויצע-פרעמיער בארטעל היינט געזאלט אויפנעהמען א דעלעגאציע פון יודישע קרעסען - פארשטעהער אין דער פראגע וועגען די קהלות אויף די קרעסען, אזוי ווי אבער פראפ. בארטעל איז נישטא אין ווארשא איז די אויפנאהמע אפגעלעגט געווארען.

דער בודזשעט אויפ׳ן קומענדען יאהר.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1927/8 ווערט געדרוקט אין עטליכע דרוקערייען מיט אמאל. אינ׳ם בודזשעט וועט זיין א גענויע סטאטיסטיק פון בעאמטע, געהאלטען א. א. וו. דאס בוך וועט האלטען 800 זייטען און וועט שוין זיין פערטיג די טעג.

דער פראצעס פון באראן ביספינג.

גראדנא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט זענען פארגעקומען די וויכטיגסטע פערהאנדלונגען פונ׳ם ביספינג-פראצעס. די עקספערטיזע איז אויסגעפאלען גינסטיג פאר׳ן בעשולדיגטען די עדות פון דער בעשולדיגונג בעשטעטיגען די בעשולדיגונג, די עדות פון דער פערטיידיגונג בעשטעטיגען, אז די תבואה, וואס די פויערען האבען צוראבירט, האט ביספינג צוגעגרייט פאר׳ן פוילישען מיליטער.

די אויספארשונג וועט מארגען פערענדיגט ווערען, און מארגען וועט ווארשיינליך ארויסגעטראגען ווערען דער אורטייל.

אויפ׳ן פראצעס האלט זיך ביספינג נישט ווי א בעשולדיגטער, נאר ווי א בעשולדיגער.

ענגלישע הלואה פאר רוסלאנד

לאנדאן, 19. (ספ. טעל.) דער סאוויעטישער פארשטעהער קראסין איז געקומען קיין לאנדאן און נאך א געשפרעך מיט טשעמבערלען׳ען האט ער קאנפערירט מיט די פינאנציעלע קרייזען וועגען א הלואה פאר רוסלאנד.

דער בעדינג, וועלכען ס׳שטעלט די ענגלישע רעגירונג, זאל זיין, אז די הלואה זאל פערנוצט ווערען נאר אין ענגלאנד.

אין צוזאמענהאנג מיט די געשפרעכען וועגען א הלואה פאר די סאוויעטען, זאל קראסין האבען צוגעזאגט, אז רוסלאנד וועט מעהר נישט אונטערשטיצען די שטרייקענדע קוילען-ארבייטער.

א בונט פון ארעסטירטע „דאמען".

ווארשא, 19 (טעלעפאניש). בעת אנ׳אבלאווע, וואס איז געמאכט ביינאכט דורכגעפיהרט געווארען איבער די ווארשאווער גאסען, האט מען פערהאלטען 60 „דאמען". וועלכע האבען זיך נישט צוגעפאסט צו די פאליציייאישע פארשריפטען.

אין איינעם שעה נאכ׳ן פערהאלטען, האבען די „דאמען" געמאכט א בונט. זיי האבען געמאכט א שרעקליכען טומעל און אנגעהויבען ברעכען די אייגריכטונג פון ארעסט.

געגען די אנפיהרערינס פון בונט זענען צוגעשטעלט-געווארען פראטאקאלען פאר שטערען די רוה און ווידערשטעלען זיך דער מאכט.

א פראנצויזיש-דייטש-פויליש-טשעכישער אפמאך

לענט פאר דייטשלאנד צו שליסען.

פאריז, 19 (ספ. טעל.) אין די היגע פאליטישע קרייזען גיט מען איבער, אז דייטשלאנד זאל זיך האבען געווענדעט צו דער פראנצויזישער רעגירונג מיט א פארשלאג צו שליסען אנ׳אפמאך צווישען פראנקרייך, דייטשלאנד, פוילען און טשעכאסלאוואקיען. דער אפמאך דארף גאראנטירען די פוילישע און טשעכאסלאוואקישע גרעניצען. דערפאר פערלאנגט דייטשלאנד די עוואקואציע פון רהיינישען געביט.

ווי אזוי בעקומט מען די וואלוטע פון עקספארט.

קאנפערענץ ביים פינאנץ - מיניסטער.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש האט אויפגענומען דעם פרעזעס פון באנק פאלסקי קארפינסקי און אפגעהאלטען מיט איהם א קאנפערענץ איבער דער פראגע, ווי אזוי ארויסצובעקומען פון די עקספארטערען די אויסלענדישע וואלוטע, וואס זיי בעקומען פון עקספארט. די קוילען - עקספארטערען, למשל, דארפען פון יעדען טאן ארויסגעפיהרטע קוילען אריינטראגען 6 דאלאר, דערווייל אבער טראגען זיי אריין נישט מעהר, ווי צוויי דאלאר.

ליטע פערלאנגט טאקע ווילנע

מעמאריאל צום ראט פון פעלקער-בונד.

קאוונא, 19 (ספ. טעל.) היינט איז פערעפענטליכט געווארען א מעמאריאל פון ליטע צו די מלוכות, וואס געהען אריין אין ראט פון פעלקער-בונד, אין ענין ווילנא. די ליטווישע רעגירונג האלט, אז די טעריטאריעס, וועלכע האבען אמאל געהערט צו רוסלאנד, זענען נישט ארומגענומען דורכ׳ן ווערסאלער טראקטאט. קיין שום מלוכה האט דעריבער נישט דאס רעכט צו דעצידירען וועגען די דאזיגע טעריטאריעס. אין יאהר 1920 האבען די סאוויעטען איבערגעגעבען דעם ווילנער קאנט צו ליטע. דער אמבאסאדארען-ראט האט אפילו אין יאהר 1923 דורכגעפיהרט א גרעניץ - ליניע צווישען פוילען און ליטע, אבער ליטע פראטעסטירט געגען דעם. דער סאוויעטיש - ליטווישער טראקטאט האט בעשטעטיגט דעם אפמאך פון יאהר 1920. ליטע האלט זיך דעריבער פאר „בערעכטיגט" צו פאדערען ווילנע פאר זיך.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) עס איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען דער טעקסט פון דער פוילישער נאטע צו רוסלאנד בנוגע דעם סאוויעטיש-ליטווישען אפמאך. די נאטע איז א רוהיגע און זאכליכע. דער טעקסט פון דער נאטע וועט פערעפענטליכט ווערען באלד נאכדעם, ווי זי וועט איבערגעגעבען ווערען אין מאסקווע טשיטשערינ׳ען.

דער׳הרג׳עט די פרוי און בעגעהט זעלבסטמארד, איבערלאזענדיג א בריף צו פילסודסקי׳ן.

ווארשא, 19. (טעלעפאניש) זונטאג 5 א זייגער מיט 20 מינוט האבען די פאסאזשירען, וואס זענען געפאהרען אינ׳ם וואגאן פון דריטען קלאס פון צוג, וואס איז געגאנגען פון ווארשא קיין פרושקאוו, פלוצלינג דערהערט אין וואגאן א שאס.

ווען די ערשטע מהומה, וואס דער שאס האט צווישען די פאסאזשירען ארויסגערופען איז אריבער, האט מען בעמערקט, ווי א יונגערמאן, פון וועלכען עס האט זיך געגאסען דאס בלוט איז פון באנק אראפגעפאלען אויף דער פאדלאגע.

ווען דער צוג איז אנגעקומען קיין פרושקאוו, האט מען דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל, וואו ער איז, נישט קומענדיג צום בעוואוסטזיין, געשטארבען.

בעת דער רעוויזיע, וואס איז געמאכט געווארען ביים געשטארבענעם, האט מען געפונען אויך א בריף, אדרעסירט צום מארשאל פילסודסקי.

אינ׳ם בריף שרייבט דער זעלבסטמערדער: „אין דער נאכט פונ׳ם 14-טען אויפ׳ן 15 האב איך אין וואלד, אויף דעם ראווער שאסע, היינטער סקערניעוויץ, ערמארדעט מיין פרוי זאפיא. איך בין געווען א קאמענדאנט פון „סטזשעלעץ" אינ׳ם דארף, אין וועלכען איך האב געוואוינט און דארט האב איך געמאכט א חוב אויף 100 זל., וועלכע איך בעט אונבעדינגט אבצוגעבען. א לויה בעט איך מיר מאכען א גרויסארטיגע, מיט עהרע".

די פאליציי האט נאטירליך, באלד פערפיהרט אנ׳ענערגישע אויספארשונג, כדי פעסטצושטעלען, צי ער האט ווירקליך דער הרג׳עט זיין פרוי און די סבה פון זיין זעלבסטמארד,

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז אין דער נאכט פון 14-טען אויפ׳ן 15-טען האט מען אין דארף היינטער סקערניעוויץ געפונען א דורכגעשאסענע פרוי, וועלכע האט זיך ארויסגעוויזען אלס מאריאנא געליאן. די פערוואונדעטע האט מען איבערגעפיהרט קיין סקערניעוויץ אין שפיטאל. דער פרויען-מערדער, פיהלענדיג, אז מען זוכט איהם און ליידענדיג פון געוויסענסביסען האט בעשלאסען זיך אליין צו בעשטראפען און האט זיך גענומען דאס לעבען.

קאָנגרעס פון נאַצ. מינדערהייטן אין אייראָפּאַ אָהן דעם אנטייל פון די יודען.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש) ווי בעקאַנט, האָבען די אוקראַינער און ווייסרוסען זיך אָבגעזאָגט אָנטיילצונעהמען אין דעם קאָנגרעס פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וואָס איז פאָרגעקומען מיט קנאַפּע צוויי חדשים צוריק אין גענף. פון אָנהויב זענען אויף דעם קאָנגרעס געקומען דעלעגאַטען פון די ביידע פעלקער, אָבער נאָכ'ן בעשלוס פון דעם צוזאַמענפאָהר, אַז ס'זאָלען נישט בעריהרט ווערען די גרעניץ-פראַגען פון די לענדער פון וואַנען די מינדערהייטען קומען — האָבען די דעלעגאַטען ערקלערט, אַז זיי ציהען זיך צוריק און נעהמען נישט מעהר קיין אָנטייל אין דעם קאָנגרעס.

איצט ווערען מיר געוואויר, אַז מצד דער אוקראַינישער און ווייסרוסישער מינדערהייט איז אַרויס די איניציאַטיוו צונויפצורופען אַ צווייטען קאָנגרעס פון די מינדערהייטען אין אייראָפּאַ, וואָס שטעהן אויפ'ן שטאַנדפונקט פון ענדערן די איצטיגע גרעניצען לטובת אייניגע טעריטאָריאַלע מינדערהייטען, אַלזאָ — אײנגאַנצען אָהן יודען.

פּראָיעקט צו מיליטאַריזירן די פּאָליציי.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש) אין די רעגירונגס-קרייזען ווערט געפּלאַנט צו מיליטאַריזירען די פּאָליציי אין דער גאַנצער מלוכה.

אין פאַל, ווען דער פּראָיעקט זאָל פערווירקליכט ווערען, וועט אין דער שפּיץ פון דער מיליטאַריזירטער פּאָליציי געשטעלט ווערען ה' גאַושטכאָווסקי.

יהואש'ס חומש פערטיג פון דרוק.

ווי מיר ווערען געוואויר, איז שוין פערטיג פון דרוק דער גאַנצער חומש, וואָס יהואש האָט איבערגעזעצט אויף יודיש, דאָס איז בלויז אַ טייל פון דער גראַנדיעזער לעבענסאַרבייט פון אונזער גרויסען דיכטער. די איבעריגע ספרים פון תנ"ך וועלען אויך ערשיינען אין דער נאָהענטסטער צייט. דאָס איז אַ גוטע בשורה פאַר אַלע פריינד פון דער יודישער ליטעראַטור און שפּראַך — צו זעהען ענ"ך דעם תנ"ך אין יודיש אין אַ פראַכטפולער איבערזעצונג, אויף וועלכער דאָס יודישע פאָלק האָט שוין געוואַרט אפשר יאָהרהונדערטער.

איך בין... וויקטאָר זשעלינסקי.

אַ העכסט-אינטערעסאַנטע געשיכטע, וואָס ווערט דערצעהלט וועגען דעם בערשאָסענעם באַנדיט.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש). נאָכ'ן טויט פון באַנדיט וויקטאָר זשעלינסקי זענען אויפגעדעקט-געוואָרען די בלעטער פון זיינע פערברעכערישע מעשים, וועלכע זענען ביז-איצט געוועזן געהאַלטען אַלס געהיימנישען פון דער מאַכט.

זשעלינסקי'ס מעשים זענען אַ נישט-אויסגעשעפּטער קוואַל פון פאַנטאַסטישע פּאָסירונגען, וועלכע קלינגען ווי לעגענדאַרישע דערצעהלונגען.

צ. אַ. גיט מען נאָך איבער פאָלגענדע אינטערעסאַנטע געשיכטען וועגען דעם באַנדיט זשעלינסקי:

מיט אייניגע וואָכען צוריק, ווען עס זענען אויף זשעלינסקי'ן פאָרגעקומען די גרויסע אָבלאַוועס, האָט זשעלינסקי זיך געקליבען פערלאָזען וואַרשאַ. פאַר זיין אייגענער זיכערהייטס-וועגען, האָט זשעלינסקי געוואָלט אויסמיידען צו פאָהרען וואָסערע ס'איז רויטע-אָנפּאַלען.

קיין סך צייט איז אָבער נישט געוועזן און זשעלינסקי איז געצוואונגען געווען שנעל צו „אַרבייטען".

ער האָט זיך צוגעקלעפּט קינסטליכע וואָנסען און איז אין מיטען העלען טאָג אַרויס אויף טעאַטער-פּלאַץ און איז אַריין צו טעאַטער'ן אין דער צוקערניע וואו ער האָט, ביי אַ גלעזעל שוואַרצע קאַווע, אָנגעהויבען זיך בעטראַכטען ווי אַזוי אויסצופיהרען אַ „סאָלידע" שפּיקעל אַרבייט.

אין דער צייט האָט מען ביי אַ צווייטען טישעל, וואו עס איז געזעסען אַ גרעסערע געזעלשאַפט, בערעדט וועגען זשעלינסקי'ן און זיינע מעשים.

ער האָט זיך צוגעזעצט צו דער געזעלשאַפט און האָט אָנגעהויבען פערזיכערן, אַז אַלע ידיעות וועגען זשעלינסקי'ן זענען אַ לעגענדע, ווייל קיין זשעלינסקי איז בכלל נישטאָ.

די געזעלשאַפט האָט איהם געגעבען רעכט און איינער פון די אָנוועזענדע האָט איבערגעגעבען, אַז ער איז צופעלליג דער דערפון, וואָס זשעלינסקי עקזיסטירט גאָרנישט, ווייל ער האָט ביי זיך אַ סומע דאָלאַרען אויף אָבצוטראָגען אין „באַנק פּאָלסקי" און, ווען זשעלינסקי וואָלט עקזיסטירט, וואָלט ער איהם נאָך אפשר בעפאַלען און בערויבט ביי טאָג אין מיטען גאַס.

אַלע האָבען זיך מינאַנדערגעלאַכט און זשעלינסקי האָט זיך אומגעקעהרט צו זיין טישעל.

אין אַ האַלבער שעה אַרום איז דער הער מיט'ן געלד אַרויס.

זשעלינסקי האָט פערגעסען, אַז ער האָט נישט ביי זיך קיין מרומה און נישט בעצאָהלענדיג דעם קעלנער, האָט ער געוואָלט אַרויס אויף דער גאַס נאָך דעם הער.

דער קעלנער איז איהם אָבער נאָכגעלאָפען און, אַזוי ווי זשעלינסקי האָט נישט געהאַט צו בעצאָהלען, האָט דער קעלנער גערופען אַ פּאָליציאַנט. זשעלינסקי האָט אָבער נישט געהאַט קיין דאָקומענטען צו בעווייזען און דער פּאָליציאַנט האָט איהם ערקלערט, אַז ער וועט איהם אָבפיהרען אין קאָמיסאַריאַט אַריין, כדי פעסטשטעלען זיין פּערזענליכקייט.

- כ'וועל אייך, זאָגען דעם אמת - האָט זשעלינסקי מיט אַ שמייכעל ערקלערט — איך בין... וויקטאָר זשעלינסקי!

דער פּאָליציאַנט מיט'ן קעלנער האָבען זיך פונאַנדערגעלאַכט און, אָנערקענענדיג ענדליך דעם אומבעקאַנטען פאַר אַ משוגענעם, האָבען זיי איהם אָפּגעלאָזען.

זשעלינסקי איז דאַן שנעל אַוועקגעלאָפען צו דער „באַנק פּאָלסקי", וועלענדיג נאָך פּאַקען דעם הער מיט די דאָלאַרען.

ער האָט איהם אָנגעיאָגט אויף ביעלאַנסקאַ און געפּרובט פערפיהרען אַ געשפּרעך.

דער הער האָט אָבער באַלד בעקומען אַ פערדאַכט, אַז ער האָט צו טון מיט אַ שווינדלער און האָט גערופען אַ פּאָליציאַנט.

אויפ'ן וועג אין קאָמיסאַריאַט אַריין, האָט זשעלינסקי ערקלערט דעם פּאָליציאַנט, אַז ער האָט נור-וואָס געזעהן זשעלינסקי'ן זיצען אין רעסטאָראַן אויף נייע סענאַטאָרסקאַ און האָט פאָרגעלעגט דעם פּאָליציאַנט צופיהרען אויפ'ן אָרט.

דער פּאָליציאַנט איז אָבער דערויף נישט איינגעגאַנגען, דאַגעגען איז ער מיט'ן פערהאַלטענעם אַריין צו אַ טעלעפאָן, אום צו מעלדען אין קאָמיסאַריאַט טעלעפאָניש וועגען דער נישט-צוגלויבליכער ידיעה.

ווען ער איז אָבער געשטאַנען ביים טעלעפאָן, האָט זיך איהם זשעלינסקי אַרויסגעדרעהט פון אונטער דער האַנד און איז פערשוואונדען געוואָרען.

דער פּאָליציאַנט האָט זיך נישט געהאַט פאַרגעשטעלט, וועמען ער האָט שוין געהאַט פערהאַלטען, רעכענענדיג, אַז דאָס איז געווען אַ גייסטיג-קראַנקער מענש

די גאַנצע געשיכטע איז אָבער באַלד בעוואוסט געוואָרען אין דער וואַרשאַווער הינטער-וועלט, וואו מען האָט נישט אויפגעהערט וועגען איהר צו דערצעהלען, ביז די זאַך איז דערגאַנגען צו דער פּאָליציי.

דעם זעלבען אָוונד איז זשעלינסקי געלט געוואָרען פון וואַרשאַ, נישט האָבענדיג ביי זיך קיין גראָשען ביי דער נשמה.

די זעלבע נאַכט ווידער האָט זשעלינסקי אויסגעפיהרט הינטער וואַרשאַ אייניגע בלוטיגע אָנפאַלען צוליב רויב-צוועקען.

די אָבלאַווע, וואָס איז פעראָרדענט געוואָרען איהם צו אַרעסטירען, האָט קיין רעזולטאַט נישט געגעבען.

סעסיע פון יודישען קולטור-ראַט אין עסטלאַנד.

יודישיסטען פערלאָזען די סעסיע.

רעוועל, 19 (ספּ. טעל.) דאָ האָט זיך אָנגעהויבען די סעסיע פונ'ם יודישען קולטור-ראַט — דער אָרגאַן פון דער יודישער אויטאָנאָמיע אין עסטלאַנד. דער יודישיסטישער טייל פונ'ם ראַט האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז מען זאָל ענדערן דעם סדר-היום פון דער זיצונג און האָט פאָרגעלעגט אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט, אַז יודיש ווערט גלייכבערעכטיגט מיט העברעאיש. די מעהרהייט פון דער פערזאַמלונג האָט אָבגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג.

די אָנהענגער פון יודיש האָבען אַלס פּראָטעסט פערלאָזען די זיצונג און מודיע געווען, אַז זיי נעמען נישט קיין אָנטייל אין דער איצטיגער סעסיע פונ'ם קולטור-ראַט. דאָס האָט געמאַכט אַ שווערען רושם אין די דעמאָקראַטישע קרייזען.

די מיסברויכען אין אַרבייטס-מיניסטעריום.

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש) די לעצטע 4 טעג האָט דאָס וואַרש. קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס וועגען די בעגאַנגענע מיסברויכען ביי די ליפערונגען פאַר'ן אַרבייטס-מיניסטעריום. אַלס בעשולדיגטע האָבען פיגורירט די בעשולדיגונגס-באַנק אַגנוש. האַנדזעלעוויטש, אולעצקי און אַדאָלף הערשפעלד.

דער פערטרעטער פון דער גענעראַל-פּראָקוראַטוריע, ד"ר קראַמשטיק, האָט געמאָהנט 36000 זלאָטיס, וואָס דער מלוכה-אוצר האָט געהאַט היזק.

אַלס פערטיידיגער זענען אַרויסגעטרעטען די אַדוואָקאַטען וואַצלאַוו בראָקמאַן און סט. רונדאַ.

נאָכ'ן אויסהערען די גרויסע צאָהל אַרויסגערופענע עדות און די רעדעס פון די צדדים, האָט דאָס געריכט געכטען פערעפענטליכט דעם אורטייל; אינזש. האַנדזעלעוויטש איז פון די מיסברויכען אינגאַנצען פריינעשפּראָכען געוואָרען, נאָר פאַר פערנאַכלעסיגען זיינע אַמטליכע פליכטען וואָלט ער בעדאַרפט בעשטראָפט ווערען. צוליב דעם אָבער, וואָס זיין שטאַט איז שוין אַ פערעלטערטע, האָט דאָס געריכט בנוגע דעם פונקט דעם פּראָצעס לגבי איהם מבטל געמאַכט און צוגעפסקנ'ט לטובת דער מלוכה-קאַסע 20 טויזענד זלאָטיס.

די איבעריגע צוויי אָנגעקלאָגטע זענען געוואָרען אינגאַנצען פריינעשפּראָכען.

Dr. med. Ludwik Rapeport
Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)
Telefon 44-10 1000
ספּעציאַליסט פאַר נערווען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

היילפּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען
Dr. med. A. SZMIRGELD
נערווען-אַרצט. 1??
CEGIELNIANA 6.
אײַנשרייבען קאָן מען זיך יעדען טאָג פון 6 ביז 7 אָווענד.

דר. י. הערשפינקעל
Zawadzka 15, tel. 11-87.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אינדערהיים פון 8 ביז 10 פריה און פון 3 ביז 5 נאָכמ. און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

Dr. PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט - זאַמאָדזקאַ 1, טעל. 25-38.
ווענערישע- און האַר- הויט - קראַנקה מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. - נעמט אָן 9-1, 4-8 אָוו., דאַמען: 4-5

דאַנטיסט און צאָהנטעכניס
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.
פּרייזען ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

בעקאַנטמאַכונג.
צוליב דער אַלגעמיינער טייערונג, זענען די מהל-פיהרער געצוואונגען אָפּצושטעלען די אַרבייט,
ביז אונזערע גערעכטע פאָדערונגען וועלען נישט אונטערגעשריבען ווערען.
מיט אַכטונג
די פערוואַלטונג פון לאַנדסטהעגען-בעזיצער.

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ג. פערוואַלטונגס מיט גל"ד אברהם יעקב ראָזענצווייג, צוליב'ן טויט פון זיין טייערען און אומפערגעסענעם
פאַטער נ"ע
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים!
די פערוואַלטונג פון לאַנדסטהעגען-בעזיצער. 6181

בזה אנו מביעים את השתתפותנו העמוקה בצערו של חבר ועדת-הבקרת של מוסדנו, מר צבי ליטווין, למות עליו
אמו נ. ע.
בעבודתו לטובת עמנו וארצנו ינחם!
ועד בית המחסה לילדים עברים והחוה בהלנובה. 1818

Dr. med. Braun
פּאָלודניאָווע 23, טעל. 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע-קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ ליכט (האַר אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9-12 און פון 5-8 אָווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה.
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5-7. 175
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראַנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 38, טעל. 34-72
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12 ביז 2 מיטאָג, אין דערהיים פון 6-8 אָווענד, זונטאָג-פון 11 ביז 12 מיטאָג.

Dr. med. A. Mazur
נאַרוטאָוויטשאַ (דזיעלנאַ) 44, טעל. 22-44
נאָז, אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א. אַ. וו.)
נעהמט אָן פון 12-2 און פון 6³⁰-8 אָווענד. 808

„נייער פאלקסבלאט"

איירופּא ווערט דערשטיקט

איז די ווירטשאַפטליכע שטאַכעל-דראַטע, וואָס זענען געלעגט געוואָרען צווישען איין לאַנד און דעם אַנדערען.

סענסאַציאָנעלער מאַניפעסט פון די גרעסטע איירופּעאיש-אַמעריקאַנישע פינאַנסיסטען.

דער מאַניפעסט, וועלכען ס'האָבען אַרויסגעלאָזען די אינטערנאַציאָנאַלע פינאַנסיסטען האָט פאָלגענדען ווערטליכען אינהאַלט:

„מיר שטרעבען, אַלס מענשען פון געשעפט צו ווענדען די אויפמערקזאַמקייט אויף געוויסע ערנסטע און בעאונרוהיגענדע בעדינגונגען, וועלכע פערשלעפען, לויט אונזער מיינונג דעם צוריקקעהר צו דער גינסטיגער לאַגע.

ס'איז שווער אָהן אַ מורא צו קוקען אויף דעם מאַסשטאַב, צו וועלכען ס'האָט דערלאָזט די טאַריף-באַריערס און דעם איינפוהר — און אויספוהר-פערבאָט, וועלכע שטערען דעם אינטערנאַציאָנאַלען האַנדעל און דערלאָזען נישט דעם דאָזיגען האַנדעל צו פליסען מיט זיינע נאַטירליכע קאַנאַלען. אין קיין שום צייט פון דער נייער געשיכטע איז נאָך נישט אַזוי נויטיג געווען זיך צו בעפרייען פון די דערמאָהנטע שטערונגען און מעגליך מאַכען פאַר די וואָס האַנדלען צוזאַמען זיך צו די נייע און שווערע בעדינגונגען.

דאָס צוזאַמענברעכען זיך פון די גרויסע פּאָליטישע איינהייטען אין איירופּא האָט געגעבען אַ שטאַרקען קלאַפּ דעם אינטערנאַציאָנאַלען האַנדעל. ס'זענען איינגעפיהרט געוואָרען אַ גאַנצע רייה נייע גרעניצען, וועלכע וואָלטען שטאַרק עהיט דורך די צאָל-באַריערס. די אַלטע אָפּזאַץ-מערק זענען פערשוואונדען געוואָרען, מ'האָט ערלויבט צוצוטיילען אָרגאַניזמען, וועמענס אינטערעסען זענען געווען אונצוטיילבאַר פעראייניגט.

כדי אונטערצושטרייכען [און „פערטיידיגען די דאָזיגע גרעניצען זענען אָנגעוואָרפען געוואָרען די טאַריפען און צאָל-באַריערס. די פּראַקטיק האָט שוין בעוויזען, אַז זיי זענען געווען אַן אומגליק פאַר די פעראייניגטע. איין מלוכה האָט פערלוירען דעם צופלוס פון ביליגען לעבענסמיטעל, אַנדערע ווידער דעם צופלוס פון פערשידענע ביליגע אויסאַרבייטונגען. די אינדוסטריען האָבען געליטען צוליב'ן פעהלען פון קויהלען, די פאַבריקען צוליב'ן פעהלען פון רויה-מאַטעריאַלען.

הינטער די דאָזיגע צאָל-באַריערס זענען ענטשטאַנען נייע לאָקאַלע אינדוסטריען, אָהן שום עקאָנאָמישען יסוד. די באַהן-אָבצאָהלונגען, וועלכע זענען דיקטירט געוואָרען צוליב פּאָליטישע סבות, האָבען בעשווערט און פערטייערט דעם פראַכט און טראַנזיט. די פרייזען זענען געוואַקסען. ס'איז געשאַפען געוואָרען דער קינסטליכער יקרות. די פּראָדוקציע אַלס גאַנצעס האָט זיך פערקלענערט. דער קרעדיט איז דערדריקט געוואָרען און די וואַלוטעס ענטווערטעט. פיל מלוכות, געהענדיג מיט די פאַלשע אידעאַלען פון נאַציאָנאַלען אינטערעס, האָבען אַוועקגעשטעלט אין געפאַהר דעם אייגענעם וואויל און האָבען פערלוירען פון די אויגען די בשותפות'דיגע אינטערעסען פון דער וועלט, דורך שטיצען די איינגענע האַנדעלס-בעציהונגען אויפ'ן ווירטשאַפטליכען שגעון, וועלכער דראָהט יעדען אָרט האַנדעל, ווי אַ פאָרם פון מלחמה.

ס'קען נישט זיין קיין שום אויפלעבונג אין איירופּא ביז די פּאָליטיקער פון אַלע טעריטאָריעס, אַלטע און נייע, וועלען נישט פערשטעהען, אַז האַנדעל דאָס איז נישט קיין מלחמה, נאָר אַן אויסטויש-פּראָצעס, אַז אין דער צייט פון שלום זענען אונזערע שכנים אונזערע קליענטען, און אַז זייער גינסטיגע לאַגע איז אַ בעדינג פאַר אונזער וואוילשטאַנד. אויך מיר שעצען גרינג די אינטערעסען פון אונזערע שכנים. די מעגליכקייטען צו צאָהלען זייערע חובות, פערקלענערט זיך גלייכצייטיג זייער מעגליכקייט צו קויפען נייע סחורות. דער בעגרענעצטער אימפּאָרט רופט אַרויס אַ בעגרענעצטען עקספּאָרט און קיין שום פאָלק קען נישט אויסהאַלטען די שאָדענס פון זיין האַנדעלס-עקספּאָרט, אויב מיר אַלע זענען אָפּהענגיג פון אימפּאָרט און עקספּאָרט און פון די אינטערנאַציאָנאַלע אויסטויש-פּראָצעסען, קענען מיר נישט אָהן גרויסע זאָרגען קוקען אויף דער פּאָליטיק, וועלכע בעדרייט די פעראָרימונג פון איירופּא.

צום גליק זענען שוין דאָ סמנים. אַז די עפענטליכע מיינונג אין אַלע לענדער בעמערקט ענדליך די דערמאָהנטע געפאַהר. די פעלקער-ליגע און די אינטערנאַציאָנאַלע האַנדעלס-קאַמער האָבען געאַרבייט וועגען לייכטער מאַכען די דערמאָהנטע שוועריגקייטען.

אין איינינע לענדער האָט מען שוין געהערט שטאַרקע שטימען וועגען אָפּשאַפען בכלל די טאַריפען, אַנדערע האָבען פּראָיעקטירט צו שליסען לאַנג-טערמיניגע האַנדעלס-אָפּמאַכען מיט קלאָזולעס פון די גרעסטע הנחות, און די פּראַקטיק בעוויזט שוין, אַז דאָס אָפּשאַפען די ווירטשאַפטליכע באַריערס צווישען די מלוכות איז די בעסטע רפואה געגען דער הערשענדער סטאַגנאַציע.

מיר דריקען אויס אונזער איבערצייגונג, אַז דאָס איינשטעלען פון ווירטשאַפטליכער פרייהייט גיט די בעסטע האָפנונג אויפצוהויבען דעם מצב פון האַנדעל און דעם וועלט-קרעדיט".

דער דאָזיגער מאַניפעסט איז אונטערגעשריבען געוואָרען דורך 6 אַמעריקאַנער פינאַנסיסטען, 42 ענגלישע, 9 דייטשע, 16 עסטרייכישע, 14 בעלגישע, 10 טשעכישע, 7 דענישע, 16 האָלענדישע, 12 אונגאַרישע, 9 נאָרוועגישע, 4 פּוילישע, 2 רומענישע, 9 שוועדישע און 6 שווייצאַרישע.

9 פראַנצויזישע און 10 איטאַליענישע פינאַנסיסטען האָבען געמאַכט אינ'ם מאַניפעסט פערשידענע בעמערקונגען.

באַהן-אומגליקען אין דייטשלאַנד

אַ רעזולטאַט פון קראַנקהאַפטער פערברעכערשקייט.

(אַ בריף פון בערלין).

אין דער גאַנצער וועלט האָבען די לעצטע צייט פּאַסירט פיל אומגליקען אויף די אייזענבאַהנען: אין פראַנקרייך, אין פּוילען, אין ענגלאַנד, אין עסטרייך, אין אַמעריקאַ. אָבער דאָס אַלץ איז גאָרנישט קיין פערגלייך מיט דעם, וואָס עס קומט איצט פאָר טאָג איין, טאָג אויס אין דייטשלאַנד. אין דעם לאַנד, וואָס איז פון שטענדיג אָן בעריהמט מיט אַ פעסטער אָרדנונג, וואו אַלץ געהט און קלאַפּט אין טאַקט, ווי אַ זייגער — איז דוקא דאָ הערען נישט אויף די אומגליקען מיט די צוגען, און יעדער טאָג, יעדע נאַכט, ברענגט דאָ אַלץ נייע און קרבנות, אַז עס פאַלט אָן אַ שרעק.

אָט איז, למשל, דעם זעכצעהנטען פון דעם פערגאַנגענעם מאָנאַט, אַ שנעל-צוג פון אַכטצעהן וואַגאָנען אַראָפּ פון די רעלסען נישט ווייט פון דער גרויסער שטאָדט מינכען. אין דעם זעלבען טאָג איז צושעדיגט געוואָרען דער עלעקטרישער באַהן צווישען בערלין און בערנאַו. דעם 17. איז דער עקספּרעס צווישען קעניגסבערג און אינסטערבורג אַראָפּגעפאַלען פון אַ הויכען אייזערנעם בריק אין אַ טיפען טאָל, און ס'איז פון איהם בלויז געבליבען אַ באַרג מיט שפּענער, אונטער וועלכען עס זענען בעגראָבען געוואָרען לעבעדיגערהייד אַ גרויסער טייל פון די רייזענדע. דעם אַכטצעהנטען אַרום איינס אַ זייגער נאָך האַלבע נאַכט, איז נאָר מיט אַ גרויסען נס געראַטעוועט געוואָרען פון אַ גרויס אומגליק דער פּאַסאַזשיר-צוג, וואָס איז געגאַנגען פון ווילדענאַו אין רעגענסבורג אין דער האַלבער נאַכט האָט זיך צווישען פראַנקפורט-אַם-מיין און רידעלסהיים מיט גרויס אימפּעט אָפּגעריסען דער פּאַריזער צוזאַמענשטעל — אַ 10 וואַגאָנען מיט'ן לאָקאָמאָטיוו — פון דעם אינטערנאַציאָנאַלען לוקסוס צוג, טראָגענדיג לאָפען מיט דער גאַנצער שנעליגקייט באַרג אַראָפּ אויף אַן אָנקומענדיגען נאַכט-צוג און איהם צוהאַקט אויף שטיקלעך. דער הינטערשטער צוזאַמענשטעל פון דעם צוריסענעם לוקסוס-צוג האָט זיך אַראָפּגעקייקעלט פון באַרג צוריק און זיך אָנגעשטויסען אויף אַ פּאַסאַזשיר-צוג, וואָס איז געפאָהרען פון הינטען, און נאָר ווייל דער מאַשיניסט פון דעם הינטערשטען צוג האָט נאָך בעוויזען בצייטענס איינצוהאַלטען דעם גאַנג, איז מען דאָ אָפּגעקומען מיט אַ קליינע צאָהל פערוואונדעטע.

דאָס זעלבע קומט פאָר טאָג טעגליך. אין דייטשלאַנד רופט מען די באַהן-אומגליקען „די אייזענבאַהן עפּידעמיע", אָבער די עפּידעמיע פון די אייזענבאַהן-אומגליקען אין דייטשלאַנד אונטערשיידעט זיך שטאַרק פון די זעלבע אומגליקען אַנדערשוואו, דורך דעם, וואָס דאָ קומען זיי פאָר נישט דורך אַן אומגליקליכען צופאַל, נישט דורך אַ מיספערשטענדניש אָדער דורך דער אונפאָרזיכטיגקייט פון די צוגען-פיהרער, ווי געוועהנליך, נאָר דורך פערברעכענס. דאָ אַרבייטען באַנדיטען, וועלכע גרייטען צו רוהיג און קאַלטבלוטיג דעם טויט פון צעהנדליגע און הונדערטער מענשען. די בלוטיגע כוונה דערביי איז דאָס רוב צו בערויבען די אומגעקומענע, פונקט ווי דאָס פלעגען פערצייטען טאָן די פּיראַטען, די ים-גזלנים, אונטערברענגענדיג די שיפען אין מיטען שטורעמדיגען וואַסער... אַנדערע פערברעכער טוען עס אָבער איינפאַך פאַר אַ בעזונדערען טייוועלשען פערגעניגען צו זעהן בלוט, צו הערען די געשרייען פון די צוקוועטשטע אונטער די חורבות, פון די צושמעטערטע וואַגאָנען... צוגרייטענדיג אין אַן אָרט דעם אומגליק פאַר אַ צוג, וועלכער דאַרף דאָרטען באַלד פערביילויפען, בעהאַלטען זיי זיך דאָ דערביי אין אַ נאָהענטען וואַלד אָדער אין אַ געדיכט בעוואַקסענעם פעלד — און וואַרטען, וואַרטען מיט אונגעדולד צו דערהערען דעם ערשטען קראַך און אין דער סומאַטאָכע זענען זיי, כלומר'שט, די ערשטע, וואָס פליהען אַהער העלפען און ראַטעווען... ווי עס איז איצט פעסטגעשטעלט געוואָרען נאָך די פּאָליצייאישע אונטערזוכונגען איז דעם גרויסען טייל פון די באַהן-אומגליקען, זענען אין דעם שולדיג נאָך גאָר יונגע מענשען, און דאָס מעהרסטע גאָר נישט קיין פּראָפעסיאָנעלע פערברעכער... אָפטמאָל זענען עס גאָר אינטעליגענטע יונגע לייט... דאָס זעהט עפּיס אויס, ווי אַ נייער סאָרט קראַנקליכע ליידענשאַפט, וועלכע ווערט פערשפּרייט אונגעהויער שנעל, ווי אַ קלעפּעדיגע מגפה, איבערהויפּט צווישען דעם יונגען דור.

אָט אַזוי איז איצט זיכער דערוויזען געוואָרען, אַז דער צוג צווישען רעגענסבורג און ווילדענאַו איז געווען אַראָפּגעגאַנגען פון די רעלסען, ווייל אַ צוויי-און-צוואַנציג יאָהריגער אָנגעשטעלטער אין אַ דערבייאיגען גוט, האָט אַרויסגעקייקעלט איבער'ן וועג אַ גרויסען שטיין פון אַ פאָר פוד... ווען מען האָט דעם יונגען מענשען אין עטליכע טעג אַרום אַרעסטירט, האָט ער זיך מודה געווען אין דעם שוידערליכען טאַט; ער האָט אָבער בשום אופן נישט געקענט ערקלערען צו וואָס, מיט וועלכען פּראַקטישען צוועק ער האָט זיך ענטשלאָסען צו פערניכטען אַזוי פיל אונשולדיגע לעבענס... עס איז געווען אַ שעהנע נאַכט. ער איז געזעסען אין דרויסען און געאָטעמט די שמעקעדיגע לופט, וואָס איז געווען אָנגעזאָפּט מיט דעם ריח פונ'ם אַרומיגען סאָסנע-וואַלד און פון די צייטיג-געוואָרענע קאָרן אין די דערבייאיגע פעלדער. פערביי איהם האָבען זיך איבער'ן ברייטען שליאַך געצויגען פון ווייט אין דער טונקעלער ביינאַכטיגער אונענדליכקייט די בלישטשענדיגע אויסגעריבענע רעלסען, ווי שלאַנגען, און ערגעץ-וואו ווייט האָט זיך געהערט דער גערויש פון אַ צוג. און פּלוצלינג איז איהם, דעם מענשען בעפאַלען — ער ווייסט אַליין נישט ווי אַזוי — אַן אונבעשטרייטבאַרער פערלאַנג אָפּצוטאָן עפּעס אַ טריק אָט דער ריזיגער קראַפט, וואָס רייסט זיך אַהער פון דערווייטענס: אָט לאָמיך איהם פערצוימען דעם וועג, און איך וועל דאָ זעהן, וואָס פאַר אַ בריה ער איז מיט זיין קוימען, מיט זיין רויך און מיט זיין פייפען!..

די שולדיגע אין דעם באַהן-אומגליק ביי מינכען האָט מען נאָך ביז היינט נישט געכאַפּט, אָבער אויך דאָרטען האָט מען געפונען אויף די רעלסען אָנגעבראַכטע גרויסע שטיינער און שטיקער אַלטע אייזען, און עס איז קיין צווייפעל נישט, אַז דאָס איז געווען געמאַכט דורך פערברעכערישע הענד.

א. ה.

שעהנע ווערטער

און בעאונרוהיגענדע מעשים.

דער פוילישער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי האָט געגעבען אַן אינטערוויו דעם אַמעריקאַנישען פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור וועגען יודישע פראַגען. פערשטעהט זיך, אַז ווען אַ אויסערן-מיניסטער גיט אַן אינטערוויו איז ער אויסגערעכענט אויף עקספאָרט קיין אויסלאַנד, דער אויסערן-מיניסטער האָט זיך טאַקי געקענט אַרויסזאָגען זיין מיינונג אין די יודישע פראַגען, אָבער די דאָזיגע אגב זעהר גינסטיגע מיינונגען אין דער יודען פראַגע, זענען דאָך נישט פערפליכטענד.

אַנדערש איז אָבער ווען דער גאַנץ. פרעמיער באַרטעל האָט פון דער אָפיציעלער סיים-טריבונע פייערליך ערקלערט אַז די יודישע פאָדערונגען וועלען בעריקזיכט ווערען, אַזעלכע הבטחות פערפליכטען שוין יאָ, און מ'דאַרף וואַרטען אויף דער פערווירקליכונג פון די דערמאָנטע יודישע פאָסטולאַטען.

די יודישע דעפוטאַטען און סענאַטאָרען פערשטעהען די פערפליכטונג, וואָס מיט. באַרטעל האָט אויף זיך גענומען און וואַרטען טאַקי, נישט נאָר די יודישע קאָלאָ פערשטעהט, נאָר אויך די נישט יודען האָבען גאַנץ גוט פערשטאַנען די ריכטונג פון דער רעגירונג, און אין מאָמענט ווען די יודישע שתדלנים האָבען אויפגעהערט טעטיג צו זיין, האָבען די נישט יודישע אָנגעהויבען.

אָט האָט אַ דעלעגאַציע פון די קריסטליכע האַנטווערקער בעזוכט דעם האַנדעלס-מיניסטער אינזשעניער קוויאַטקאָווסקי צו אינטערווענירען וועגען דעם צעכען-געזעץ, און דער מיניסטער האָט די דעלעגאַציע בערוהיגט, אַז די רעגירונג וועט, נישקשה, נישט איגנאָרירען די מיינונג פון 72 גרעסערע שטעט, וואָס רעפרעזענטירען 57,000 (קריסטליכע) קוואַליפיצירטע האַנטווערקער פון דער פראָווינץ און 12,000 פון דער שטאָט וואַרשאַ. דאָס האָט אַ דעלעגאַציע פון די אינוואַלידען מיט דעפוטאַט מאַליאַקעוויטש בראש בעזוכט דעם מלוכה-פרעזידענט און דעם פינאַנץ-מיניסטער מיט אַן אָנקלאַגע, אַז דאָס געזעץ וועגען רעווידירען די מאָנאָפאָל-קאָנצעסיעס ווערט זעהר לאַנגזאַם דורכגעפיהרט.

מיט איין וואָרט, די געפּלאַנטע גזרות אויף דעם יודישען האַנדווערקער און אויף די יודישע קאָנצעסיע-אייגענטימער זענען נאָך נישט בטל געוואָרען; די פעראינטערעסירטע רוהען נישט, אין ווער ווייסט — אפשר מעגען זיי האָפען אויף ערפאָלג.

ווער-זשע זאָרגט פאַר דעם יודישען האַנדווערקער, פאַר די, וואָס די קאָנצעסיע-גזירה קען ביי זיי אַוועקריבען דאָס לעצטע שטיקעל ברויט?

אפשר וואָלט כדאי געווען, אַז די יודישע דעפוטאַטען זאָלען נישט נאָר וואַרטען, נאָר אויך טעטיג זיין.

יער.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אָן אין דערהייבט פון 5 ביז 7 אָוונד צו קליניק-פריזען, פון 31 גדאַנסקאַ 31.

Dr. med. **H. LUBICZ**

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.

ספעציאַליסט פאַר הויט, מענערישע און פאַר נערוועזע קראַנקהייטען. 1839

היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונערליכע קראַנקהייט. ספעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען געשטראַלונגען מיט קוואַרצליכט בערג-זון.

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

נײער פאלקסבלאט
20. אקטאבער 1926

דאס לאדזער לעבען

נײער פאלקסבלאט
20. אקטאבער 1926

20
מיטוואך
יב
מרחשון תרפ״ז

אקטאבער
זון-אויפגאנג 5.25
זון-אונטערגאנג 5,28
לענג פון טאג. 13

קאנטראל-פערזאמלונגען.

הײנט, מיטוואך דעם 19-טען אקטאבער קומען פאר די קאנטראל-פערזאמלונגען פון די קאטעגאריעס A, C, C1 פון די פערזאנען, וועלכע האבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאנטראל-פערזאמלונגען אין 1925.

די קאנטראל-פערזאמלונגען וועלען פארקומען לויט'ן פאלגענדען סדר:

יאהרגאנג 1891.

(קאנסטאנטינער 81) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות D.

מארגען – דאנערשטאג F.

יאהרגאנג 1892.

(קאנסטאנטינער 81) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות D.

מארגען – דאנערשטאג F.

יאהרגאנג 1893

(לעשנא 9) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות D.

מארגען – מיטוואך F.

יאהרגאנג 1894.

(קאנסטאנטינער 62) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות C.

מארגען מיטוואך–D.

יאהרגאנג 1898.

(סקלאדאווא 40) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות C.

מארגען מיטוואך – D.

צו די פערזאמלונגען דארף מען זיך מעלדען פונקט 9 א זייגער אינדערפריה מיטנעמענדיג מיט זיך דאס מיליטער-ביכעל מאביליזאציאנס-קארטע און אנדערע מיליטער-דאקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענגט בעשטראפט ווערען.

געענדיגט
דער שטרייק פון כאלופניקעס.

(ב) דער שטרייק פון די וועבער-כאלופניקעס אין זעלאוי האט זיך געענדיגט. די כאלופניקעס האבען בעקומען 5 פראצענט הוספה.

אינוועסטיציעס אין דער עלעקטראווניע.

(.) די היגע עלעקטראווניע האט פארגענומען א רייהע גרויסע אינוועסטיציע ארבייטען: די אינטערנאציאנאלע געזעלשאפט פון מאשינען-בוי האט דערהאלטען דעם אויפטראג צו מאנטירען א קאלאסאלען מעכאנישען בעוועגער, וואס וועט אויסלאדען קויהלען פון די וואגאנען פאר דער עלעקטראווניע.

דערביי וועט מען דארפען אנשטאט 40 50 מענשען בענוצען אינגאנצען 2. דער דאזיגער בעוועגער וועט שוין זיין פערטיג ענדע היינטיגען חודש.

נייע לעטשניצעס
פון דער קראנקען-קאסע.

(ס) די פערבעסערונג אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע האט אויך געבראכט דערצו, אז ס'האט זיך פערבעסערט די פינאנציעלע לאגע פון דער קראנקען-קאסע. צוליב דעם האט די קראנקען-קאסע בעשלאסען צו עפענען דריי נייע לעטשניצעס: אין זגערזש. אלעקסאנדער און א סאנאטאריום אין טושין.

א קאמוניסטישער פראצעס.
בעשולדיגטער פער'משפט צו צוויי און א האלב יאהר תפיסה.

(–) עהערנעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס פון דעם 20 יעהריגען אברהם פשיסוסקי וועל נחום טייטעלבוים, א ווארשאווער איינוואוינער, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין אנטי-מלוכה'שער טעטיגקייט.

אברהם פשיסוסקי איז ענטלאפען פון ווארשע דעם 11-טען נאוועמבער 1925 ערב א קאמוניסטישען פראצעס פון יוגענטליכע אין וועלכען ער האט בעדארפט זיצען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק.

דעם 18-טען דעצעמבער 1925 האט די געהיים-פאליציי אין זדונסקא-וואליא דערהאלטען [א געהיימע מיטטיילונג, אז פשיסוסקי קומט קיין זדונסקא וואליא ארגאניזירען א קרייז יוגענטליכע קאמוניסטען. דארטען האט מען דעם בעשולדיגטען ארעסטירט און אפגעשיקט קיין לאדז.

אויפ'ן געריכט איז זיך טייטעלבוים פשיסוסקי מודה, אז ער געהערט צום פערבאנד פון דער קאמוניסטישער יוגענד, אז דעם פאס אויפ'ן נאמען טייטעלבוים האט ער געקויפט פאר 500 זלאטעס ביי א אומבעקאנטען, ווייל ער האט מורא געהאט פאר דער פאליציי, וועלכע האט איהם געזוכט.

דאס געריכט האט נאך דער בעשולדיגונגס-רעדע פון פראקוראר מארקאווסקי און פונ'ם פערטיידיגער אדוואקאט ברייטער (ווארשע) פערמשפט דעם בעשולדיגטען אויף 2 מיט א האלב יאהר אויס בעסערונגס-הויז דערביי ווערט איהם פערעכענט דאס יאהר פון פאר-ארעסט.

באנדיטען-אנפאל הינטער לאסק
די באנדיטען שלאגען מורא'דיג א פויער און ראבעווען ביי איהם צו זיין געלד.

(–) דאס גאנצע דארף אניעלין 4 קילאמעטער הינטער לאסק האט געוואוסט אז יאן ברוק דארף די טעג דערהאלטען א גרעסערען בעטראג געלד. נעכטען איז ער ארויסגעגאנגען קיין לאסק און ערשט ביינאכט אומגעקעהרט זיך אהיים. ווען ער איז פערבייגעגאנגען דאס וועלדעל נישט ווייט פון זיין דארפעל, האבען דריי בעוואפענטע באנדיטען איהם פערלאפען דעם וועג. איינער האט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און דראהענדיג ברוק'ן געפאדערט פון איהם געלד. ברוק האט איינעם פון די באנדיטען דערלאנגט מיט א שטעקען איבער'ן קאפ דאן האבען זיי זיך אויף איהם געווארפען און האבען איהם געשלאגען ביז ער האט פערלוירען דעם בעוואוסטזיין. די באנדיטען האבען צוגערויבט ביי איהם 400 זל. מזומן, 850 זל. אין וועקסלען און זענען ענטלאפען.

ווען ברוק איז געקומען צו זיך, האט ער זיך קוים דערשלעפט אין זיין דארף און מיטגעטיילט דער פאליציי וועגען אנפאל. די פאליציי איז געפאלען אויף די שפורען פון די באנדיטען. זיי זענען אבער פערלוירען געגאנגען ביים לאסקער שאסיי. די פאליציי זוכט זיי ווייטער.

לאדזער באנדיטען גאסטראלירען אויף די קרעסען.
זיי וועלען געשטעלט ווערען פאר א שנעל-געריכט.

(–) די פערגאנגענע וואך זענען 3 באנדיטען אנגעפאלען אויפ'ן בארנאוויטשער שאסיי אויף די סוחרים יצחק מענדעלסאן און שמואל יאסקאוויטש. די באנדיטען האבען געדראהט מיט רעוואלווערען און געפאדערט געלד. די דערשראקענע סוחרים האבען אוועקגעגעבען אלץ, וואס זיי האבען געהאט ביי זיך. די זייגערלעך האבען די באנדיטען אליין אראפגענומען פון זייערע קרבנות. די באנדיטען זענען נאכ'ן רויב-אנפאל אוועק און זיך אויסבעהאלטען אין די וועלדער.

די פאליציי האט זיך ענערגיש גענומען אויפזוכען די רויבער און עהערנעכטען זיי בעגעגנט אויפ'ן וועג אונטער שירלאוויעץ.

די פאליציי האט ארומגערינגעלט די באנדיטען און עס האט זיך אנגעהויבען א שיסעריי. שוין דארט נעבען שטעטעל האט זיך איינגעגעבען די באנדיטען צו פערהאלטען. ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, איז איינער פון די באנדיטען פון קאנין און הייסט אנטאני מאיערטשאק און די אנדערע צוויי זענען לאדזער: פראנציסעק גיעליך און פראנציסעק ראיעווסקי.

די דריי ארעסטירטע באנדיטען האבען זיך מודה געווען, אז זיי האבען אדורכגעפיה'ט 12 רויב-אנפאלען.

אלע דריי וועלען געשטעלט ווערען פאר א שנעל-געריכט.

וואנדערנדע טישלעך, בענקלעך, שפיגלען...
אלץ אויף דער טעריטאריע פון געוועזענעם דירעקטאר ווראנקא.

(-) די ארבייטער און בעאמטע פון דער טאבאק-פאבריק האבען זייט א געוויסע צייט בעמערקט, אז ס'פעהלען האנדטיכער, זייף, שפיגעלעך א. אנד. קלייניגקייטען פון דעם פאבריק-אינווענטאר, שפעטער האבען אנגעהויבען פעהלען אויך קאלדרעס, ליילעכער. .

מ'האט אנגעהויבען שמועסען, אז די דאזיגע זאכען „בארגט" זיך אויס די פרוי פון דירעקטאר פאלקאווסקי, וועלכע פיהרט איבערהויפט אלע געשעפטען אנשטאט איהר מאן.

דעם 30 סעפטעמבער איז דער דירעקטאר געשעפטליך ארויסגעפאהרען קיין ווארשא אלס זיין פערטרעטער איז געבליבען א בעאמטער קובעץ.

דעם זעלבען טאג האט מען קובעצ'ן מיטגעטיילט, אז פון דעם דירעקטאר פאלקאווסקי'ס פריוואט - וואוינונג האט מען אויף א פאבריק-לאסט-אויטא ארויסגעפיהרט עטליכע מעבלען אין פאבריקס לאגער אויף קאנסטאנטינער-גאס און פון דארט האט עס געזאלט איבערגעשיקט ווערען קיין ווארשא. ווען דער בעאמטער קובעץ האט פעראָרדענט א רעוויזיע פונם אויטא, האט מען דארט געפונען שטולען, וואש-טישלעך, בענק א. אז. וו. וועלכע האבען געזאלט זעהם אויס געהן קיין ווארשא.

די בעאמטע האבען וועגען דעם מיטגעטיילט דער גענעראל-דירעקציע א ווארשא און פון דארט איז צוגעשיקט געווארען א קאנטראלע, וועלכע האט דא געווײלט 5 טאג און גארנישט ענטדעקט.

דערצעהלענדיג וועגען דעם, מאכט אויפמערקזאם דער „ראזוואי", אז בעת מ'האט געפיהרט די איינלייטונגס-אויספארשונגס וועגען די מיסברויכען פון דירעקטאר ווראנקא האט מען גארנישט געפונען ביז אין דעם ענין האט נישט אריינגעמישט זיך די פראקוראטור און די צייטונג פאדערט, אז די געריכטס-מאכט זאל זיך פעראינטערעסירען מיט דעם ענין.

פאר שווינדזיכטיגע קינדער
געעפענט א סאנאטאריום אין לאגעווניק.

(פ) היינט שיקט ארויס דער מאגיסטראט די ערשטע גרופע קינדער קיין לאגעווניק אויפ'ן ווינטער-סעזאן. אזוי ארום וועט היינט ערעפענט ווערען דאס סאנאטאריום פאר שווינדזיכטיגע קינדער, וועלכע וועלען דארט בלייבען די ווינטער-חדשים.

סטאטיסטיק
פון דער גיכער הילף.

(מ) אין פערלויף פון אויגוסט חודש איז די שטאטישע פאגאטאוויע ארויסגערופען געווארען אין 533 פאלען, פון דעם זענען 280 פאלען פון פערוואונדונג, 26 פאלען פון איבערמאהרען, 14 מעסער-אנפאלען, 24 זעלבסטמארדען, 7 אפבריהען, 6 פאלען פון סמ'ען זיך מיט אלקאהאל, 2 פאלען פון הונגער-שוואכקייטען א. א.

קויהלען פאר לאדז
פערבלאנזשעט קיין דאנציג.

(–) נעכטען זענען קיין לאדז געקומען 2 פארשטעהער פון באהן-מיניסטעריום, כדי צו בעקענען זיך מיט דער פראגע פון קויהלען-מאנגעל אין לאדז. ווי ס'שטעלט זיך ארויס, האבען א רייהע פערזאנען בעקומען א גרעסערע צאהל קויהלען-טראנספארטען פאר לאדז און געשיקט זיי קיין ווארשא, פון דארט אבער האבען זיי די קויהלען אוועקגעשיקט קיין דאנציג, וואו מ'האט עס פערקויפט מיט גרעסערע ריוחים.

די דעלעגאציע וועט אפגעבען א בעריכט אין האנדעלס-און אין באהן-מיניסטעריום.

פערקלענערן דעם פראצענט
פון פערלענגטע קאמונאלע שטייערן.

(ב) מיט א קורצער צייט צוריק האט זיך דער פערבאנד פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס געווענדעט מיט א פעטיציע צום שטאט-ראט וועגען פערקלענערן דעם פראצענט פאר פערלענגטע קאמונאלע שטייערן. די דאזיגע פראגע האט געזאלט בעהאנדעלט ווערען אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאט-ראט, נאר דער פונקט איז אראפגענומען געווארען פון דער טאג-ארדנונג.

צוליב דעם, וואס ס'טרעפט גאנץ אפט, אז די שטראף פאר דער פערשלעפונג שטייגט איבער די סומע פון שטייער, האט דער ווירטשאפטליכער ראט זיך נאכאמאל געווענדעט צום שטאט-ראט, אז ער זאל דעם ענין ערלעדיגען.

קאנטא פון אומזאץ-שטייער דארף היינט איינגעצאהלט ווערען.

(ס) היינט ענדיגט זיך דער טערמין איינצוצאהלען די 1. ראטע פון דער קאנטא אומזאץ-שטייער פאר'ן 3-טען קווארטאל.

דרינגענדע שטראפען
ווערען שוין איינגעפיהרט.

(פ) נעכטען האט דער רעגירונגס-קאמיסאר איזש'צקי אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט ד"ר גראבאווסקי און מיט'ן אויבער-קאמיסאר אידזיארטשיק וועגען די דרינגענדע שטראף-מאנדאטען פאר פאליציאנטען, וועלכע וועלען שוין איינגעפיהרט ווערען היינטיגע וואך.

דער רעגירונגס-קאמיסאר האט דערוייל בעפולמעכטיגט 34 פאליציי-פונקציאנערען ארויפצולעגען אין תיכף נעהמען שטראפען פאר פערשידענע קליינע איבערטרעטונגען פון די סאניטארע און אנדערע פארשריפטען.

די דרינגענדע שטראפען וועלען נאר קענען בעטרעפען ביז 10 זלאטעס אויב דער בעשטראפטער וועט די שטראף נישט וועלען תיכף בעצאהלען, וועט דער פאליציאנט מחויב זיין צוזאמען צושטעלען א פראטאקאל, וועלכער וועט צוגעשטעלט ווערען דעם רעגירונגס-קאמיסאר.

זאקען-ארבייטער
בעקומען 5 פראצענט הוספה.

(ב) אין איבייטס-אינספעקטאריאט איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען די זאקען-פאבריקאנטען מיט די ארבייטער. מ'האט זיך געאייניגט אויף דער זעלבער צוגאב הוספה, וואס ס'האבען בעקומען די טעקסטיל-ארבייטער ד. ה. 5 פראצענט.

רעמאנטירען די דירה
איז פערפליכטעט דער הויז-ווירט.

(מ) אין פרידענס-געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם הויז-בעזיצער פון יעראזאלימסקא 8, ה' מאנועל וויינקראנץ.

דעם פראצעס האט פערפיהרט געגען דעם הויז-ווירט די דירות-אינספעקציע דערפאר, וואס דער בעל-הבית האט נישט פערריכט די וואוינונג פון דעם לאקאטאר מרדכי פעפער.

דאס געריכט האט בעשטראפט דעם ווירט מיט 20 זלאטעס שטראף, 2 זלאטעס געריכטס-קאסטען און איהם פערפליכטעט אדורכצופיה'ען דער רעמאנט פון דער דירה אין משך פון 8 טעג.

*

די דירות-אינספעקציע האט אויך אנגעקלאגט דעם ווירט פון הויז קושיווא 4 אנדושעי לוזשעק, דערפאר, ווייל ער האט נישט פערריכט די פאדלאגע אין דער וואוינונג פון דעם לאקאטאר יוזעף קארלינסקי.

דאס געריכט האט פער'משפט דעם בעשולדיגטען הויז-ווירט צו 20 זלאטעס שטראף אדער 4 טעג ארעסט און פערפליכטעט איהם צו פערריכטען די פאדלאגע אין משך פון א חדש צייט.

ענטלאפען
פון משוגעים-הויז.

(–) מאנטאג ארום 7 אין אווענד איז פון משוגעים-שפיטאל אין קאכאנובקא ענטלאפען די 26-יעהריגע גייסטיג-קראנקע רחל גרין און ביז איצט האט מען זי נישט געפונען.

די אומגליקליכע איז פון נידריגער וואוקס, א דיקליכע, א שאטינע, טראגט א גרינעם קאסטיום. ווער עס ווייסט עפיס וועגען איהר ווערט געבעטען מיטצוטיילען זאכאדניא 53 ביי גרין.

וואש די הענט פאר'ן עסען —
טיפוס איז אין שטאט!

דער חתן וואס האט געלאכט אונטער דער חופה...

א מערקווירדיגע געשיכטע, ווי אזוי מ'האט חתונה געמאכט א מיידעל פאר א משוגע'נעם.— אונטער דער חופה האט דער חתן בעקומען אַן אַנפאל פון משוגעת.

דעם ווארשאווער ראבינאט איז געכטען אויסגעקומען צו בעקענען זיך מיט איינע פון די טראגישסטע געשיכטען, וואס קומען-פאר איין מאל אין א יובל.

מיט עטליכע יאהר צוריק האט דער חסידישער יוד ר' י. מ. א שידוך געטאן מיט זיין טאכטער. פאר א חתן האט ער גענומען א חסידישען בחור, א וואויל-לערנער, א יתום אהן א טאטען. דער „עומד" איז געווען א פעטער פונ'ם חתן, א בעוואוסטער סקירניעוויצער חסיד.

אזוי ווי דער מנהג איז ביי חסידישע מענשען, אז חתן-כלה האבען נישט צווישען זיך קיין שום „מגע ו שא", האט זיך חתן-כלה זעהר ווייניג געזעהן און די כלה האט ממילא נישט געוואוסט פון אומגליק, וואס עס גייט אויף איהר.

די מחותנים פון ביידע צדדים האבען זיך געגרייט צו דער חתונה. דער כלה'ס טאטער, א יוד א נ'ארימאן, איז געווען א שרוי ווי - אז זי ארייבצוברענגען אלעס נויטיגע צו דער חתונה, און דער פעטער פון חתן און דער חתן גופא – ווי אזוי צו מאכען, אז דער צר שכנגד זאל נישט דערוויסען זיך פונ'ם אומגליק.

עס איז אנגעקומען די נאכט פון דער חופה. אלץ איז צוגעגרייט און מען ווארט אויפ'ן חתן. עס איז שוין 11, 12, דער חתן קומט נישט. מען שיקט שלוחים צום מחותן, ווייזט זיך ארויס, אז ער איז שוין ארויסגעפאהרען. ביי דער כלה איז ער אבער נישטא. ווערט די געשיכטע אויפגעלעגט. ווארט מען, אבער דער חתן איז אלץ נישטא. ארום 1 ביינאכט שיקט מען פרישע שלוחים. אין דא טרעפט מען דעם חתן ביים טויער פון דער כלה, אויף דער פראגע פון די שלוחים פארוואס דער חתן געהט נישט ארויף, ענטפערט דער פעטער, אז מען ווארט נאך אויף עטליכע בחורים ווי עס איז דער מנהג ביי חסידישע חתנים.

ענדליך קומט דער חתן ארויף. דער „בדחן" נעהמט בעזינגען דעם חתן. אבער דער פעטער ערלויבט נישט : – „א יתום נעבעך. דארף מען נישט בעזינגען, צו וואס אויפרי-שען אַנ'אלטע וואונד".

ציהט מען מיט די אקסלען און מען פארשטעהט נישט וואס דא קומט פאר. „צום חופה-פיהרען" – שרייט מען פון חתנ'ס צד, און איידער וואס ווען, שטעהט שוין דער חתן אונטער דער חופה.

שטעהט ער דער חתן אין דער ווידער-נער קיפאטע מיט'ן סאמעטענעם היטעל און לאכט. פיה'ט מען ארונטער די כלה אונטער דער חופה, ער לאכט ווייטער, איז ער מקדש און לאכט. וואונדערט מען זיך און מען שווייגט. ווער ווייס ווינען צו פרעגען. איבוועניג אין הארץ קלעמט עפיס דעם אלטען טאטען, אבער ער איז גליקליך, וואס ער האט ענדליך זוכה געווען צו פיהרען זיין קינד צו דער חופה. צוזאמען מיט'ן אלטען מא-מען פרעהט זיך אויך די די אלטיטשקע באבע, און זי טאנצט אנטקעגען דאס חתן-כלה-פאר'ל מיט א קוליטש. מוזיק שפילט, די פנים'ער שיינען פאר גליק. אבער דא געשעהט עפיס פלוצים.

געהענדיג אזוי פון דער חופה רייסט זיך ארויס דער חתן פון די אונטער-פיה'ער און כאפט ארויס דעם קוליטש.. ווייסט מען נישט, וואס דאס זאל בע-דייטען. פיהרט מען דאס פאר'ל אריין אין „יחוד-שטיבעל". אבער דא קומט דאס אמת'ע אומגליק. ווי נאר דער חתן זעצט זיך אוועק רייסט ער פון זיך אראפ די קליידער. ווארפט אראב דאס היטעל, עפענט זיך אויף דאס הארץ און נעהמט שלעפען די כלה...

די דערשראקענע כלה בעט זיך ביי איהם, ער זאל איהר אבלאזען, אז עס איז נישט יודיש, אז ער זאל זיך איינ-האלטען ביז נאכ'ן מאהלצייט, אבער ער וויל נישט אבטרעטען, און ווארפט זיך אויף איהר מיט'ן גאנצען כח. ביני לביני בעמערקט זי, ווי ער טראגט עפיס אויפ'ן הארץ, וואס איז אויפגע-האנגען אויף א זילבערנעם קייטעלע. זיי-ענדיג זיכער, אז דאס איז א צלם, האט ביי איה געפלאצט דאס געדולד און זי האט איהם גענומען פארווארפען, אז ער מוז מכתמא זיין א יע'שמד'טער, ווייל זיין גאנצע אויפפיהרונג ווייזט, אז ער איז נישט קיין יוד. ערשט דעמאלס האט ער איהר אויסגעזאגט דעם סוד: ער האט ציימען, ווען ער פאלט אריין אין משוגעת און דאס, וואס ער טראגט אויפ'ן הארצען איז א „קמיעה" פון א „גוטען יוד".

די כלה האט געמאכט א געוואלד, עס איז זיך צונויפגעלאפען אַנ'עולם און ערשט דעמאלט האט דער פעטער מיט טרעהרען אין די אויגען מודה געווען, אז דער חתן האט ציימען פון משוגעת. נאר גלויבענדיג, אז דאס חתונה מאכען וועט איהם אויסהיילען, האט ער נישט אויסגעזאגט פון אומגליק.

די שמחה איז געוועהנליך געווארען צושטערט. יעדער צד איז זיך געגאנגען א היים אבל וחפוי ראש. די כלה, וואס איז מקדש געווארען דורך דעם אומליק-ליכען יונגענמאן איז געווארען אויס מיידעל און איז נישט געווארען קיין ווייבעל.

פון דעמאלט אן איז שוין אדורך א לענגערע צייט. דער חתן איז שוין גע-ווען געזונד, משוגע, און צוריק געזונד.

אויסנוצענדיג די לאגע, וואס דער חתן איז יעצט געזונד און קאן געבען גט האט דאס אומגליקליכע „האלב ווייבעל און האלב מיידעל" געוואנדעט זיך צום ראבינאט, ער זאל אויספועל'ן ביי איהר „האלבען מאן" ער זאל איהר געבען גט.

די טעג האט הרב ריטשעוואל אויס-גערופען די צדדים. אויף דער פראגע ווי אזוי זי האט, זייענדיג 6 חדשים כלה, נישט בעמערקט אין חתן סמנים פון משוגעת. ענטפערט די „כלה", אז זי האט איהם געזעהן איינגאנצען עטליכע מאל. ער האט כסדר געלאכט און זי האט געדענקט, אז ער איז א גוטער...

דער פעטער פון חתן פרובט אין אנ-פאנג לייקענען, אז ער האט בכוונה געוואלט אפנארען, הרב ריטשעוואל לאזט זיך אבער נישט „שפייען אין דער קא-שע אריין", און פאדערט - אויף דעם „עומד מצד החתן", ער זאל גיכער מאכען דעם גט, כל זמן דער יונגער-מאן איז געזונד. אין צווייטען פאל דראהט הרב ריטשעוואל ווער ער ארויס-געבען פסק יס.

אויסערדעם האט דער ראבינאט זיך געוואנדעט מיט א בריף צום מאריסא-ווער רבי'ן, צו ווענען עס „פאהרט" דער יונגערמאן, ער זאל מיטהעלפען ארויסבעקומען א גט.

סיינער, הײנמאל

און ערגיץ נישט

האט נישט געגעבען אזויפיל עמאציע, אזוי פיל אײַנדרוקען און צופרידענהייט, וויפיל עס געבען אונז

IWAN MOZŻUCHIN
NATALJA KOWANKO

אין „צארישער קוריער",

וועלכער ווערט זיך בעווייזען אין

„Reduta"

מארגען פרעמיערע!

יודישער סטודענטען-באל.

שבת וועט אין גראנד-האטעל פאר-קומען א באל, וואס ס'ארדענט איין דער „אויקסיליום אקאדעמיקום יודאיקום". די הכנסה געהט אויף אויסצופערטיגען די יודישע אקאדעמישע היים אין ווארשא

דער קאמיטעט בעמיהט זיך דעם אוונט צו מאכען אמוזאנט און אינטע-רעסאנט. ס'איז צו ערווארטען, אז דער אוונט וועט גוט בעזוכט ווערען און ארייננברענגען א היפשע הכנסה פאר'ן סימפאטישען צוועק.

ביי דער געלעגענהייט איז ווערט צו בעמערקען, אז דער היגער גרויס-אינ-דוסטריעלער ה' א. קאהן האט מנדב געווען דורך דעם היגען קאמיטעט פון א. א. י. 4,000 זלאטעס פאר דעם סטודענטען-היים.

אויסבעסערונג.

(.) אין דער נאטיק וועגען דעם פאר-פאלק שטרויך (פעפער-גאס, 15) בעט מען אונז מיטצוטיילען, אז דאס געשלעג איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס צוויי קינדער א יודיש און א קריסטליך האבען זיך צוקריגט. א מוטער פונ'ם קריסט-ליכען קינד איז מיט א האק בעפאלען די פרוי שטרויך און זי פערוואונדעט אין קאפ. פאנאטאוויץ האט איהר ערטיילט הילף. די שכנים ארום זענען אזוי טע-ראריזירט דורך דער דאזיגער „העלדי-שער" קריסטען, אז קיינער האט נישט די דרייסטקייט אפילו צו בעקלאגען זיך אויף איהר.

נעגעי הויכען דירה-געלד מיטינג פון קליינהענדלער.

זונטאג איז פארגעקומען א פראטעסט-מיטינג, גערופען דורכ'ן צענטראל קליינ-הענדלער-פעראיין אויף לאדזער וואָ-יעוואודזטווע, זאוואדזקע 5, וועגען הע-כערונג פון דירה-געלד אויף לאקאלען און געוועלבער.

דאס ערשטע ווארט בעקומט דער פארזיצער פון צענטראלען קליינהענד-לער-פעראיין און מיטגליד פון צ. ק. אין ווארשא, ה' מנחם קירשבוים, וועל-כער רעפערירט די פראגע וועגען דעם צוגרויסען דירה-געלד.

דער רעדנער קומט צום אויספיהר, אז מען דארף אין דער קורצסטער צייט רופען א גרויס מאסען-מיטינג וועגען דער פראגע. עס רעדען נאך ה' גאָט-ליב, זאמאלינסקי און אנדערע און אלע קומען צום אויספיהר, אז מען מוז רופען וועגען דער פראגע א מיטינג. צום סוף פאדערן די מיטגלידער פון דער צענטראלע, אז זי זאל רופען א מאסען-מיטינג.

פאר דער וואך

צאהל אנשטעקענדע קראנקהייטען.

(מ) אין דער וואך פון 10 ביז'ן 16 אקטאבער זענען אין דער געזונדהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט געמעל-דעט געווארען מאלגענדע אנשטעקענדע קראנקהייטען: בויך-טיפוס 64 פאלען, שקארלאטין 59, דיפטעריט 26, דיזענ-טעריע 1, מאזלען 63, קאקלוש 2

אווענד-קורסען

ביים קאמי-פעראיין.

(-) היינט מיטוואך, 8 א זייגער אין אוונט, קומט פאר די פייערליכע ערעפנונג פון די אווענד-קורסען ביים קאמי-פעראיין, אל. קאשטשושקי 21. עס ווערען געעפענט קורסען פון פויליש, דייטש, פראנצויזיש, ענגליש און בו-כהאלטעריע.

וואס זאגט דערויף „חסד של אמת"?

( ) ה' שלמה צימבערקנאפף (פראנ-ציסקאנער 44) גיט אונז איבער פאל-גענדעס: ער איז א יוד אַנ'ארימאן און לעבט פון דעם, וואס ער פע דינט אין גאס.

פאריגע וואך איז ביי איהם געשטאר-בען א קינד און מחמת דעם, וואס בעת דער שבעה האט ער נישט געהאט קיין מעגלכקייט צו פערדינען, האט ער זיך געווענדעט צו „חסד של אמת", וועלכע פערנעהמט זיך אויך מיט נחמת אבלים, אז עס זאל פאר איהם בעשטימט ווע-רען עפעס א שטיצע.

די משפחה פון ה' צימבערקנאפף האט זיך געווענדעט צו „חסד של אמת" עטליכע מאל און יעדעס מאל האט מען געענטפערט: „גייט אהיים מ'וועט שוין קומען".

אזוי האט זיך איבערגע'חזר'ט יעדען טאג ביז נאך דער שבעה.

דערווייל איז אין שטוב ביים אבל נישט געווען וואס צו עסען. די שטיצע פון „חסד של אמת" איז נישט געקומען און קיין ער האט דעם אבל נישט בעזוכט.

וואס זאגט דערויף די פערוואלטונג פון „חסד של אמת?

שטרייק

פון שוסטער-ארבייטער.

(ב) נעכטען האט אין פאבריק אויס-געבראכען א שטרייק פון 150 שוסטער-ארבייטער, די שטרייקענדע ארבייטער פערלאנגען 25 פראצענט לוין-הוספה.

א גנבה

ביי די ברידער סאמעט.

( ) נעכטען ביינאכט האבען זיך אונבעקאנטע גנבים אריינגעכאפט אין דעם פאבריקס-מאגאזין פון דער פירמע „בר. סאמעט" (קילינסקי 202) און ארויס-געגנב'עט 38 שטיק סחורה און 10 מעטער טראנספמיסיע-פאס, איינגאנצען אויף עטליכע טויזענד זלאטעס.

א דייטש טעאטער.

(ד) דעם 28 ד. ח. עפענט זיך אין בנין פון „סקאלא" דאס דייטשע טעא-טער, וועלכעס וועט בעזיהונג ווערען דורך קארל זעמאן מיט'ן ארקעסטער וועט דיריגירען דיר. ריידער.

דער נעכטיגער דאלאר-קורס אין לאדז.

נעכטען האט אויף דער נישט-אפיצי-עלער בערזע געהערשט א שטילשטאנד. דער קורס איז געווען 905 אין צאה-לונג און 906 אין פאדערונג. די באנק פאלסקי האט געדעקט די פוילע מארק-דינג אויף וואלוטע צום קורס 900 פאר מזומן און פאר טשעקען. די טענדענץ איז א שוואכע.

ZWIEDZ WYSTAWĘ GOSPODARSKO-HYGIENICZNĄ w ŁODZI
Al. Kościuszki 3, 75, 77
„Targ Rzemieślniczy".
Koncerty—Radjo—Kino. 9871 Wejście 1 złoty.

א וואוינונג

פון 2 צימערן און קיך עווענטועל איין צימער און קיך אויף דער נאוואמיעסקא גאס, ווערט פון זאפארט געזוכט מיטצוטיילען ביי חיינהראנק, פאמארסקא 8, אדער אין דער אדמיניסטראציע פאר „חיינהראנק".
8081

קומט און איבערציינט אייך!

אלער ארט בישעם. פאראניעס, רעקורסע, אפעלאציעס און אלע געריכטס-, פינאנס-, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטאנציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט און ביורא

„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.

ווכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 [illegible] ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער-אנגעלעגנהייטן [illegible] אין שטייער-איבערצוגונגען: האנדעלס און פריוואט-קארטאטעקען, [illegible] פראָ עסטיראטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען [illegible]

מיטגלידער פון פראפעסיאנאלע פעראייגען צאהלען 25%

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek (Róg Rokocińskiej)
Od wtorku, dn.19 do dn. 26 października r.b.
Dla dorosłych: początek codziennie o godz. 6[50] i 8[45] (w soboty i w niedziele 5, 6[45] i 8[45])

„MARJA ANTONINA"
Dramat historyczny z czasów rewolucji francuskiej. W roli głównej **Diana Karenne**
Następny program: **Nie grzesz, matko.**
Dla młodzieży: początek o godz. 3 i 5 (w soboty i niedziele o godz. 1 i 3-ej p.p.

Między ziemią a niebem

Dramat w 7-miu częściach, odgrywający się na tle przepięknej natury górskiej.
Nad program: **Zlot bocianów** komedja w 2 aktach z **Harold Lloyd'em** w roli gł.
Seanse bezpłatne: 1) Pomorze. 2) Płock. 3) Górny Egipt (Assuanff). 4) Samochodem z Tanzerouftu na pobrzeże Algieru. 5) Woda i jej różne stany.
Ilustracja muzyczna pod kierunkiem **Ign. Clapińskiego.**

אכטונג,

אזוי ווי איך האב שוין גע-פאדערט ה' פרענקעל וסכאדניא 34 צו א דין-תורה און ער וויל נישט געהן, דעריבער בעט איך זיינע קונדען, אז זיי זאלען ווירקען אויף איהם, ער זאל געהן צו א דין-תורה, אין געגענפאל וועל איך זיין געצוואונגען געריכטליך ארויס-צוטרעטען. מיכאלאוויטש, באלוטער פלאץ 2. 1811

Dr. med. FRID

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

פיעטרקאווסקא 37

טעל. 24-78 (ווינדע איז טעטיג)

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 3 ביז 5 נאכם.

אין דער לעטשניצע „סאניטאס" צעגעלניאנא 29, טעל. 44-51 פון 12—2 און פון 5—6 אוו.

א קווא יפיצירטער

צושניידער

ווערט געזוכט ביי א קא-מאשען-שטעפער. צו ער-פאהרען אין אדמ. 1616

Dr. med. Różaner

ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע און הויט-קראנקהייטען בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערג-זאנגע

נאַרוטאָוויטשאַ 9, 1. שטאק. טעלעפאן 28.98
נעמט אן פון 8 ביז 10 פריה און פון 5 ביז 8 אוו.

שיכּור, צי נישט שיכּור

אַבער אַן אומשולדיגען יודישען יונגערמאַן האָט ער דערשאָסען; דורכ'ן געריכט איז ער געוואָרען בעפרייט

וואַרשא, 19 (טעלעפאָניש) דעם 15-טען יוני ד. י. נאָך 12 אַ זייגער ביינאַכט איז אויסגעבראָכען אויף פּאַרוואַל אַ שטיקעל סכסוך צווישען עטליכע קריסטען און אײנער פון זיי האָט אָנגעהויבען לויפען, שרייענדיג, אַז ער וועט שיסען. ער איז צוגעלאָפען צום עק מיאָדאָווע און דלוגאַ, אָנידערגעשטעלט זיך האַרט נעבען דער וואַנד מיט ן רעוואָלווער אין האַנד, דראָהענדיג אַלע, און פּלוצלינג איז געפאַלען אַ שאָס, די קויל האָט געטראָפען דעם פאַרבייגעהענדען בחור עזריאל פּאָריסאָווער, וועלכער איז געפאַלען טויט אויפ'ן אָרט.

די פאַרבייגעהענדע זענען דאָך צוגעלאָפען צום שיסער, איהם אָנגעכאַפּט פאַר'ן האַנד און געוואָלט בײַ איהם אַוועקנעהמען דעם רעוואָלווער. יענער האָט זיך אָבער געריסען ביז ער איז אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד און דאַן ערשט איז געלונגען אָפּצונעהמע ן דעם רעוואָלווער. עס איז אָנגעקומען פּאָליציי, וועלכע האָט דעם חברה-מאַן אַרעסטירט. דער אַרעסטירטער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס דער 38-יעהריגער יוזעף גאַלעמביאָווסקי פון שליסקאַ 32, דער אינהאַבער פון אַ גרויס - רויכער-פלייש-געשעפט אויף סאַפּעזשאַ.

נעכטען איז דער פּראָצעס פאָרגעקומען אין וואַרשאַווער קרייז-געריכט.

דער בעשולדיגטער האָט זיך נישט מודה-געווען צו דער בעשולדיגונג און האָט ערקלערט, אַז ער איז דעמאָלס געווען שכּור, האָט נישט געוואוסט, וואָס מיט איהם טוט זיך און הרג'ענען האָט ער גישט געוואָלט.

צום פּראָצעס איז געווען אַרויסגערופען אַ גרויסע קאָהל עדות. אײניגע פון די קריסטליכע עדות, וועלכע דאָס געריכט האָט אײנגעלאַדען אויף דעם אַנגעקלאַגטענס פאַרלאַנג, האָבען ערקלערט, אַז גאַלעמבאָווסקי האָט דאמאָלס געהאַט אויסגעטרינקען נישט מעהר ווי איין גלעזעל בראָנפען און אַ גלאָז ביער און שיכּור איז ער נישט געווען.

אַלס עדות איז אויך אויסגעהערט געוואָרען דעם דער'הרג'עטענס מוטער, די אלמנה חנה פּאָריסאָווער, וועלכע האָט מיט טרעהרען אין די אויגען בעשטעטיגט פאַר'ן געריכט, אַז איהר אומגעקומענער זוהן עזריאל איז געווען אַ שניידער און מיט זיין פערדינסט אויסגעהאַלטען זי מיט די קינדער.

אייניגע עדות האָבען אויף די געשטעלטע פראַגען פון פערטיידיגער געענטפערט, אַז די מוטער האָט נאָך פאַר דעם אומקומען פון איהר זוהן געהאַנדעלט מיט בייגעל.

דער פּראָקוראָר האָט געפאָדערט שווער צו בעשטראָפען דעם אַנגעקלאַגטען, אָנווייזענדיג, אַז ער האָט אַבסאָלוט נישט געהאַט קיין נויטווענדיגקייט צו בענוצען זיך מיט געוועהר. אַלס בעפּאַלמעכטיגטער פון דער אומגליקליכער מוטער איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ ציוויל-תביעה פון 26 טויזענד זלאָטעס דוו. סאַגדלער, וועלכער האָט אָנגעוויזען אין אַ לענגערער רעדע, אַז דורך דעם אַנגעקלאַגטענס הפקרות האָט די מוטער פערלוירען אַ זוהן און דערצו נאָך איהר אייגציגען שפּייזער, און אייגשטימיג מיט דעם פּראָקוראָר אונטערגעשטיצט די גאַנצע בעשולדיגונג געגען דעם אַנגעקלאַגטען.

נאָכ'ן אויסהערען די רעדע פון פערטיידיגער, האָט דאָס געריכט נאָך אַ לענגערער בעראַטונג גאַלעמביאָווסקי'ן פריינעשפּראָכען.

די אומגליקליכע מוטער האָט זיך היסטעריש פונאַנדערגעוויינט.

אין די לאָדזשער געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס.

אַמבולאַטאָריע פאַר אַרבייטסלאָזע.

אין אַ קליין בעשיידען צימערל געפינט זיך די דאָזיגע אינסטיטוציע, וואָס האָט זיך פערמאָסטען צו העלפען די אָרימסטע, צו געבען זיי די הילף, וואָס פעהלט זיי אַמייסטען. אַמבולאַטאָריע פאַר אַרבייטסלאָזע. די אַרבייטער, וואָס האָבען פערלוירען זייער בעשעפטיגונג און פרנסה, האָבען אויך פערלוירען די מעגליכקייט זיך צו היילען ווען זיי זענען געוואָרען קראַנק, ווייל זיי האָבען שוין נישט געהערט צו דער קראַנקען-קאַסע. האָט דער טראַנספּאָרט-אַרבייטער פעראיין גענומען אויף זיך די איניציאַטיווע צו שאַפען פאַר די אַרבייטסלאָזע אַזאַ אינסטיטוציע אין צענטער פון דער יודישער נויט - אין באַלוט.

ס'האָבען זיך געפונען אַ רייהע דאָקטוירים, וועלכע האָבען זיך גענומען גענצליך אומזיסט צו בעדינען די קראַנקע, וואָס קומען אין דער אַמבולאַטאָריע. ד"ר פעלדמאַן, ד"ר הערץ, ד"ר ווייס און פרוי ד"ר ראָזענהויז. די ערנסטע קראַנקע פלעגען אין אויסנאַהמספאַלען בעזוכט ווערען אויך ביי זיך אין דער היים.

פאַר די 7 חדשים פון איהר עקסיסטענץ האָט די אַמבולאַטאָריע געהאַט 2537 בעזוכען פון זיי 2168 יודישע און 369 קריסטליכע (מענער 742, פרויען 821 און קינדער 974). פ'זענען אויך געמאַכט געוואָרען אַנאַליזען. 90 פּראָצ. פון אַלע בעזוכער זענען געווען פון באַלוט.

איצט פיהרט איין די לייטונג פאַרלעזונגען פאַר די באַלוטער אַרבייטער אויף יודיש וועגען פערשידענע קראַנקהייטען און ווי אַזוי זיך פון זיי צו פערהיטען. ביי דער אַמבולאַטאָריע ווערט אויך איינגעאָרדענט אַ בעראַטונגס-שטעלע פאַר שוואַנגערע פרויען.

צוליב דעם, וואָס אַ טייל אַרבייטער, וועלכע האָבען אייניגע טאָג אַרבייט אין וואָך, מוזען נאָך אָנקומען צו דער הילף פון דער אַמבולאַטאָריע, איז בעשלאָסען געוואָרען צו ערמעסלען זי פאַר מיטגלידער פון פאַראיינען. וועלכע וועלען קענען זיך לעגיטימירען מיט די מיטגלידס ביכלעך.

די אַמבולאַטאָריע בעקומט נישט קיין שום סובסידיעס און אונטערשטיצונגען נישט פון שטאָדט-ראַט און נישט פון דער יודישער קהלה, רעטונגס-קאָמיטעט א. א. וו.

קאָנצערט

פון אַלעקסאַנדער בעראַחאָסקי.

אין דער מוזיקאַלישער וועלט שמועסט מען איצט וועגען אַ נייעם שטערן, אַ נייעם גרויסען פּיאַניסט אַלעקסאַנדער באָראָווסקי. דער טאַלאַנטפולער מוזיקער האָט בעקומען זיין ערציהונג אין פעטערבורגער קאָנסערוואַטאָריום; איצט איז ער פּראָפעסאָר פון מאָסקווער קאָנסערוואַטאָריום און איז אין רוסלאַנד זעהר פּאָפּולער. זיינע קאָנצערטען אין פּאַריז, לאָנדאָן, בערלין, וויען, מאַדריד און אין אַמעריקאַ זענען אַ דורך אויס אומגעוועהנליכען ערפאָלג.

אין לאָדז וועט אַלעקסאַנדער באָראָווסקי'ס קאָנצערט פאָרקומען מאָנטאַג דעם 25. ד. ה. אין זאַל פון פילהאַרמאָניע.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
>
> בײַם דערלאַנגען אַן'אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 20. אָקטאָבער 1926.

2270. אַ לעזער פון טאָלגאַ.

דער פּראָקוראַטאָר וועט אייך נישט געבען קיין זאַטשיטאַניע צום קאָמאָרניק וועגען אויספיהרען די עקזעקוציע. איבעריגענס איז דער פּראָקוראַטאָר-אַמט דערצו נישט בערופען. בלויז דאָס געריכט קאָן פעראָרדנען אָפּצוהאַלטען דאָס אויספיהרען די עקזעקוציעס. דער פּראָקוראַטאָר קאָן אייך אין בעסטען פאַל בלויז געבען אַ בעשטעטיגונג, אַז וועגען דעם גאַנצען ענין פיהרט זיך אַן'אויספאָרשונג, אפשר וועט אייך דאָס געריכט אויפ'ן סמך פון דער דערמאָנטער בעשטעטיגונג געבען אַ זאַטשימאַניע.

2271. אַ גרויסע קאַלעגען.

נישט בלויז רעזערוויסטען נור אויך לאַנדשטורמיסטען מיט געוועהר (קאַט. צע) מוזען זיך שטעלען צו די קאָנטראָל-קאָמיטעס. דאָס, וואָס איהר זענט בעפרייט געוואָרען פון אַקטיווען מיליטער-דינסט, בעפרייען אייך נאָך נישט פון דער פליכט אייך צו מעלדען צו דער קאָנטראָל-קאָמיסיע. עס איז אַ פראַגע ווען איהר זייט בעפרייט געוואָרען פון דינסט, אויב אין משך פון לויפענדען יאָהר, אינטערליגט איהר נישט די איצטיגע קאָנטראָל-קאָמיסיע.

2272 אַ סוחר פון נאַרוטאָוויטש-גאַס.

אויף אַ נישט-פּראָטעסטירטען וועקסעל וועט איהר קיין קלאָגזול נישט בעקומען איהר מוזט איינקלאָגען אויף אַ געוועהנליכען אופן.

2273. אַ לעז. פון מישקאָוויצער גאַס.

אויב איהר האָט בעוויזען, אַז אין דער קאַסע פון דער פירמע זענען אַריינגעשלאָסען פערשידענע סומען אויפ'ן חשבון פון בעל חוב, נאָכדעם ווי דער קאָמאָרניק האָט געלעגט אַ סעקוועסטער אויף די דאָזיגע געלדער און וועגען דעם מיטגעטיילט דער פירמע און די פירמע האָט זיך רעכענדיג דערמיט דעם בעל-חוב די איינגעפלאָסענע סומען אויסגעצאָהלט, קאָן מען זי דרייסט צוציהען צו געריכטליכע פעראַנטוואָרטליכקייט.

2274. אַ פעלדשער פון פעטריק.-גאַס.

אויב מען האָט אייך צוגעצויגען צו געריכטליכע פעראַנטוואָרטליכקייט לויט'ן 206 אַרט. פון שטראָף-קאָדעקס איז עס דערפאַר, וואָס איהר האָט נישט געמאָלדען דער מאַכט וועגען אַנשטעקענדע קראַנקהייט, עס דראָהט אייך דערפאַר אַרעסט עווענטועל אַ געלד-שטראָף.

2275. אברהם פון לאַגעווניצקאַ גאַס.

אייך גילט אויפ'ן משכּון אַ פּריווילעגיע די איבעריגע מלות קאָגען בשום אופן נישט צושטערען בעפאָר אייער פּרעטענזיע איז נישט געשטילט. אויף אַ קליינע סומע דאַרף מען נישט קיין רעיענטאַלנע אַקט.

2276. לאָסק.

דאָס בערופען זיך אויף אַ קאַרטע פּאַטישר איז נאָך נישט קיין בעוויז, אַז מען איז אַ בירגער פון אַ פרעמדע מלוכה. עס איז נור אַ בעוויז, אַז מען איז נישט קיין פּוילישער בירגער אויב איהר האָט אַן'אָפיציעלען דאָקומענט, אַז איהר זענט אַ בירגער פון אַ פרעמדע מלוכה, זענט איהר פון מיליטער-דינסט אין פּוילען בעפרייט. אויב האָט איהר נישט קיין בעוויז פון אַ פרעמדע מלוכה'שע בירגערשאַפט, מוזט איהר אומבעדינגט דערפילען אייער פליכט פון מיליטער-דינסט אין דער פּוילישער אַרמיי.

2277. אַ ווינאַגיט-וועבער, מליבאַרסקאַ

2278. אַ לעז. ק. א., קאָנסטאַנטין.-ג.

2279. ל. וו. 16, באַלוט

2280. אַ לעזער פּאַסט.

2281 אַ לעזער נומר 23.

2282. מ. וויגאָדני.

ויצען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשמענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע, מיטברענגענדיג די ציי־טונג.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 6-7, זונטאָג פון 3—4

ווען עך וואָלט געווען ראָטשילד...

(מאָנאָלאָגמעסיג).

ווען עך. מיינע הערשאַפטען, וואָלט געווען ראָטשילד, מיינט עטך אוראי, אַז עך וואָלט געגאַנגען אין גאַס און געוואָרפען מיט ממתקים – גאָטק, זעצט מיך אין פּיס אָדער אין פּענאָט אַריין? זאָג עך ענק: ניין! לאָזט מעך לעבען – נישמאַ גלוביק, ווי זאָגט מיין ביילע הודעס: לעג זיך נישט מיט אַ געזונטען קאָפּ אין אַ קראַנק בעט אַריין! נאָר ווייסט עטך, וואָס עך וואָלט געטון? - קודם כּל וואָלט עך יעדעס מאָל נאָך „אַ שפּאַנציר" איבער די היגע „קאַלאָניזאַציע" געהייסען זיך אָפּפוצען די שטיוועל פון אייבעווייניג און אויספווייניג; עטך ווייסט דען וואָספאַרע געברענטע צרות מיינע שטיוועל שטעהען אויס פון דער קאַלאָניזאַציע? - אַזוי ווי די בלאָטעס זענען אויסוועניג, אַזוי זענען זיי אינעווייניג!...

און... פּאַנאָוויע, קומט'ס אַ הער, וועל עך אייך איבערגעבען אַן'אַנדערן פּור: ווען עך וואָלט געווען ראָטשילד, וואָלט עך גאָרנישט נעבאָנגען צו פוס-כ'וואָלט מיר געקויפט אַ קליין ערעפּלאַנדעל און וואָלט מיר אַ גאַנצען טאָג געפליגען אַזוי, אַז בײַ'ע שונאים זאָלען די אויגען ארויס און וואָלט מיר גישט קאַליע געמאַכט די אויגען מיט די גאַז, און וואָלט נישט געברויכט צו קוקען, ווי די היגע נקבות קאַלכען זיך אָפּ די פרצופים מיט די נעז, און בעשפּריצען זיך מיט אַזאַ מין שמעק-וואַסער און מאַכען אָן אַ ריח אין די גאַסען, אַז מ'קען משוגע ווערען!... עך וועל ענק זאָגען דעם גאַנצען אמת: עך האָב נאָך פון די היגע נקבות פאַר קיין גראָשען הנאה נישט געהאַט! - עטך זאָלט מ'ר ווייזען אַ מאָל אין גאַס אַ נקבה, וואָס זאָל נעהן, אַזוי ווי גאָט האָט זי בעשאַפען - אָהן בעפּאַרבעכץ און אָהן שמעק-וואַסער - דאָס וועט עטך ביי זיי נישט פועל'ן, דוקא מיט'ן זיידענעם קליידעל, מיט די פעדערן אויף די קאַפּעלושען, אייגעוויסטע קניען, אַט גראָד, ווי מיין ביילע הודעס זאָגט: „פון אויבען פּוץ און פון הינטען שמוץ"...

– יע, וואָלט עך מיר אַזוי געפלויגען אין דער הויך און דער מיליציאַנט וואָלט מיר נישט געקענט קאַ דעה זאָגען: דאָ מעק זיך נישט, דאָרט טאָר זיך נישט און אויף דער שוואַרצער בערזע, וואָלט מ'יך נישט אַלע מינוט אַן'אַנדערער אַנגעכאַפּט ביים קלאַפּע: „אפשר ברויכט איהר", „אפשר מוישט איהר" – כ'וועל ענק טוישען, די שוויגער פון בית הקברות, וועל איך אייך אויסטוישען! – חכמים דאָס זעגען. – עך, ראָטשילד, האָב נישט עפּיס אַנדערש צו טון, ווי מיינע פאַר דאָלאַר איינצופוישען ביי אַ זעלכענע זשידלאַקעס! - וואָסי, ברוים שרייען זיי ביי מיר, מיינע דאָלאַרען? – קענען נישט ליגען? – נישקשה, אַז זיי האָבען געהאַט אַ כּח אַרויסציכאַפּען זיך פון גראָדע 9 אויף 9,10 וועלען זיי זיך ווייטער כאַפּען! – כ'קען מיר פּאַזוואָליען צו וואַרטען!...

אַ מיין ביילע הודעס וועט שרייען: „טאָמער אָפּטע"? – לאָז זי שרייען! – אַז זי שרייט היינט, מאַכט זי עפּיס מיט'ן שרייען?...

און, ווייסט עטך, פּאַנאָוויע, וואָס נאָך עך וואָלט געטון? – אַלע טאָג וואָלט עך מיר געקויפט דעם „נייעם פאָלקסבלאַט". ווי זאָגט מיין ביילע הודעס: „אַז מ'ווערט אַלט, ווי אַ קוה, נעמט מען אימער צו..." – עך וואָלט מיר דאָך געקויפט אַפּלעבען מיינע פאַר יאָהרען און קיינמאָל נישט וויסען, אַז אַ קיינערין זאָלען אויך ליגען אַ וועלכענע נאַרישקייטען אין קאָפּ, ווי ליבע שמיבע... און דאָ מיט איינמאָל, אַ גאַנצער ראָמאַן, כ'וויים נאָר נישט צי די מעשה איז וואָהר, ווי זאָגט מיין ביילע הודעס: „אַ שעהנע ליגענט איז אויך שעהן"...

עך זאָג ענק, פּאַנאָוויע, אַז דער ווינטער קומט אין לאַנד אַריין און מיין ביילע הודעס הויבט אָן צו שרייען, איז מיר דאָס לעבען נישט ניחא... עטך מיינט, אַז זי שרייט גלאַט אַזוי? – מיט אַ וואַרגעל האַלץ שרייט זי, ווער איז מיר נעביך...

עך זאָג ענק, פּאַנאָוויע, די הויזען זאָל מען מערזעצען, אַבי אַ שטיקעל ראָטשילד צו זיין! עטך מיינט: יענער האָט געשיט מיט געלט און זיך געקויפט אַ שטיקעל גבאות – וועל עך אויך אַזוי טון? – זאָג עך ענק, אַז דאָס גבאות בין איך ענק בפירוש מוחל, לאָזט מיך כאָטש זיין אַ שטיקעל שמש אין דער יודישער גמינע, אַ בעלפער נאָר, וואָס זאָל פיהרען די אונטערגעוואָרפענע קינדערלעך אין חדר אַריין, ז'זאָלען זיך אַ יודיש וואָרט אויסלערנען, וואָס זענען זיי נעביך שולדיג?...

און אַ יודיש „טריאַטער" וואָלט איך געמאַכט, טאַקי דאָס אמת'ע טריאַטער און וואָלט מיר אַלע נאַכט געהייסען שפּילען „כינקע-פּינקע" און „וועלוועל עסט קאָמפּאָט", אַט דאָס זענען „שטיקער", וואָס די קישקעס ווערען פערדרעהט פאַר געלעכטער און מיין ביילע הודעס וואָלט געזעסען אויסגעפּוצט ווי אַ פּרינצעסין און געקוואָלען ווי אַן'אַרבעס אין פּאָמעשאַף - וואָס מיינט עטך ס'איז נישט אַ ביטערער רחמנות איהרער? – לאָז דאָס זיין איהר פערגעניגען! און אַ היימקומען און טאַקי עסען דאָס אמת'ע נעבייטעלטע ברויט און די אמת'ע ווייסע קאווע און טאַקי שלאָפען הינטער אַ וואַטאָווער קאָלדרע! – אַט אַזוי לעבען הייסט „חי"!

יע, יע, פּאַנאָוויע, די הויזען זאָל מען מערזעצען און אַ שטיקעל ראָטשילד זאָל מען זיין!...

איבערגעכאַפּט:

יאָסעלע קניקערבאָק.

אונטער די רעדער פון צוג.

טרויעריגע געשיכטע פון א יודישען יונגענמאן אין פראנקרייך.

די פאריזער צייטונגען האבען די טעג דערצעהלט וועגען א טראגישען טויט פון א יודישען יונגענמאן פון פוילען. אין דער ווירקליכקייט איז נאך מעהר ריהרענד און הארצרייסענד זיין טראגישען לעבען.

די טרויעריגע געשיכטע איז בעקאנט געווארען אויף פאלגענדען אופן:

פאריגען דינסטאג אין אווענד האט א פראנצויז, טערבייגעהענדיג ביי דער באהן ליניע צווישען פאריז און דער סטאנציע סען-מאי זיך אנגעשטויסען אן א צו'הרג'עטען טויטען קערפער פון א יונגענמאן פון א יאהר עטליכע און צוואנציג.

באלד איז אויף דעם ארט אנגעקומען די פאליציי אויסצופארשען, אויב דא איז פארגעקומען א פערברעכען אדער בלויז אן אומגליקליכער צופאל. אין די קעשענעס פון דעם טויטען קערפער האט מען נישט געפונען קיין פאס און קיינע אנדערע דאקומענטען, אויך נישט א פרוטה געלד. בלויז א געלע פאסט-קארטעל האט זיך ערגיץ וואו פערוואלגערט אין זיינע קליידער. די מארקעס פון דער קארטעל זענען געווען פוילישע, און פון שטעמפעל איז געווען צו מערקען, אז דאס איז געשיקט געווארען אין פאריז פון א קליין שטעטעל ביאלא-פאדלאסקא, פוילען. אויפ'ן אדרעס האט מען איבערגעלייענט דעם נאמען יוסף שלאכטא. דאס קארטעל גופא איז געווען געשריבען אין העברעאיש. דאס קארטעל האט געשריבען פון דער היים אן'ארימע, בענקענדע ווייב צו איהר געליבטען מאן, וועלכער איז פערוואגעלט אין דער פרעמד און ליידט צרות און נויט...

נאכדעם ווי אויף דעם פרישען קבר איז שוין געווען ארויפגעשאטען די לעצטע לאפאטע ערד, האבען זיך ארויסגערופען לאנדסלייט און חברים, וועלכע לעבען איצט אין פאריז, און מיט וועלכע דער דער'הרג'עטער איז געווען זעהר גאהענט.

דער יונגערמאן האט ווירקליך געהייסען יוסף שלאכטא. ווי זיינע לאנדסלייט דערצעהלען, איז ער אלט געווען נישט מעהר ווי א יאהר פיער און צוואנציג, אבער ער האט זיך שוין גענוג אנגעמאטערט און זיך אנגעפייניגט פאר זיין קורצען לעבען. א חסיד'ישער פרומער בחור איז ער צוערשט געווען.

אז יאשעלע איז ארויס פון זיינע קינדערשע יאהרען איז ער געווארען א פעסיגער ציוניסט, צוליב דעם האט ער געמוזט אויסשטעהן זעהר פיל צרות.

אין זיין שטעטעל אין ביאלא-פאדלאסקא צוזאמען מיט נאך א עטליכע חברים, צווישען וועלכע עס זענען געווען געוועזענע קלויזניקעס, און אויך עטליכע האנדווערקער-געזעלען און זאגאר איינציגע מיידלעך, האט יוסף געגרינדעט א „קרייזעל“ פון יונגע ציוניסטען, און יוסף איז אין גיכען געווארען א מיטגליד פון דער פארטיי „צעירי-ציון“.

זיין בעשלוס איז געווען זיך צו בעזעצען אין פאלעסטינא. אבער קיין געלד האט ער נישט געהאט, האט ער גענומען קנעלען, לערנען מיט קינדער, כדי אנצוקלייבען די נויטיגע הוצאות. דאס איז אזוי גיך נישט געגאנגען. עס זענען פערלאפען א חודש נאך א חודש. דערוויל איז געבוירען געווארען ביי איהם א קינד. אז ער האט שוין פערמאגט אויף די רייזע קיין פאלעסטינא בלויז פאר זיך אליין, האט ער זיך אוועקגעלאזען אין דעם ווייטען וועג אריין... זיין יונג ווייבעל און דאס קינד האט ער געלאזען אין ביאלע.

דאס איז געווען מיט צוויי יאהר צוריק. געקומען אין ארץ-ישראל, האט ער באלד גענומען זוכען פרנסה. דאס איז איהם אבער אנגעקומען זעהר שווער.

פערלירענדיג די האפנונג, אז ארץ-ישראל וועט איהם ווען עס איז קענען געבען אויף אזוי פיל צו פערדינען, אז ער זאל קענען ארויפבריינגען אהין זיין ווייב און זיין קינד, האט ער געמוזט זיך ענטשליסען אליין זיך אומקעהרען צו זיי.

געפאהרען איז ער צוריק אהיים דורך פראנקרייך, אבער עס האט איהם דא פערפעהלט געלד צו פאהרען ווייטער. איז ער געווען געצוואונגען זיך אויפצוהאלטען פערלויפיג אין פאריז. ער האט געהאט עטליכע אדרעסען פון לאנדסלייט אין פאריז. האט ער ווי עס איז מיט גרויס מיה זיי אויסגעזוכט. ער האט זיך געוואלגערט, געשלאפען ביי דעם א נאכט, ביי יענעם א נאכט, א טאג געפאסט, א טאג געכאפט ביי וועמען עס איז א ביסען ברויט. ענדליך האט איהם א בעקאנטער פון דער היים געפונען עפיס ארבייט אין א ווארשטאט פון מאראקינעריע, (טייסטערס, פארט-סיגארען, האנד-בייטלעך פאר דאמען, שטאמאדאנעס א. ד. גל.

יוסף שלאכטא האט אויפ'ן לעבען אזא ארבייט נישט געזעהן און נישט געהערט. זענען זיינע פערדינסטען געווען זעהר קליין; קוים זעכציג פראנק א וואך (ווענינער פון צוויי דאלאר); האט עס איהם נאך נישט געקלעקט צו בעצאהלען דירה-געלד פאר א קליין-צימעל ערגיץ אינטער א דאך און אויף איין מאל דורכ'ן טאג אנצובייסען.

עס איז אנגעקומען דער זומער מיט דער שלעכטער צייט. יוסף'ס פערדינסטען זענען נישט נאר נישט געווארען גרעסער, נאר זיי זענען נאך געווארען קלענער. און דערווייל קומען אן פון זיין ווייבעלע אלץ אפטער בריוולעך, קורציגקע פאסטקארטלעך, וועלכע זאגען אבער אומענדליך מיט זייער יאמער... ביי דער יונגער ווייב איז שוין נישטא מעהר קיין כחות צו ווארטען. דאס קינד ווערט פערדארט, און זי האט נישט מיט וואס איהם צו דערנעהרען.

יוסף פערלאזט דעריבער די מאראקינעריי, וואו זיין לוין איז אומגעהייער קליין און נישטיג, און ער זוכט אן אנדער ארבייט, וואו ער זאל מעהר פערדינען און קענען ענדליך אפשפארען אויף רייזע-הוצאות אהיים. ער איז ארומגעלאפען איבער אלע ארבייטס-ביוראס און זיך נאכגעבעטען וואטער. ארבייט עס איז, מעג עס זיין שווער ווי קאפארנע. איז איהם טאקע עפיס ארויסגעפאלען אן'א-ביים. דרייסיג ווארסט הינטער פאריז אין דער שטאט סען-מא, העלפען א מאלער פון הייזער און דעכער. דאס איז א שרעקליך שווערע ארבייט, איבערהויפט פאר איינעם, וואס האט דעריבער נאך נישט געארבייט. ליגען אויפ'ן דאך און שמירען מיט'ן פענזעל. אבער דערפאר האט ער בעקומען דרייסיג פראנק א טאג (ווענינער ווי א דאלאר) דאס פאהרען אלע טאג אהין און צוריק פון פאריז און סען מאי דארף קאסטען 1 פראנק; עסען וועט ער אויך זיך סטארען אויסקומען מיט פינף פראנק וועט איהם בלייבען טעגליך ריינע פופצעהן פראנק; קאסט איהם דירה-געלד א טאג צעהן פראנק; וועט ער דאך נאך אלעמען קאנען אפלייגען יעדען טאג פינף פראנק, וועט ער ווי עס איז אין פערלויף פון א האלב יאהר קענען אנזאמלען אויף הוצאות צו פאהרען אהיים.

אין דעם לעצטען אומגליקליכען דינסטאג האט ער דאס צום ערשטען מאל זיך געשטעלט צו דער ארבייט אין דער דערמאנטער שטאט סען-מא. און אפארבייטענדיג צוועלף שווערע שעה, איז ער דאס זיבען א זייגער אין אווענד געפאהרען פון דער פארשטאט צוריק אין פאריז, וואו ער האט געהאט זיין ארימען צימער ערגיץ וואו אונטער א דאך..

וואס זשע האט אבער מיט איהם פאסירט אין וועג? — זיינע פריינד ווילען ערקלערען, לויט די רייד פון א באהן-קאנדוקטאר, אז דער אומגליקליכער יוסף האט אין וועג זיך ארומגעזעהן, אז ער האט א טעות געהאט און אין איילעניש זיך אריינגעזעצט נישט אין דעם צוג, וואס געהט אין פאריז, נאר אין א צוג וואס פאהרט פון פאריז. און אזוי ווי זיין ארבייטס-לוין האט ער אין יענעם פראבע-טאג נאך נישט געהאט בעקומען, און ער האט נישט געהאט אין קעשענע, ווי מען האט געזעהן בשעת דער אונטערזוכונג, אפילו א פרוטה, אז סער דעם באהן בילעט, וואס ער האט געקויפט, — וואלט ער דאך נישט געהאט מיט וואס זיך אומצוקעהרען, ווען ער לאזט זיך פערפיהרען ווייט פון דעם „פערקערטען צוג“; איז ער דעריבער ארויסגעשפרונגען און איז דער'הרג'עט געווארען...

עס קומט אבער אויס'ן זינען די פראגע, צי האט דער אומגליקליכער יוסף זיך נישט ארומגעזעהן, אז די שווערע צוועלף-שעה'דיגע ארבייט אויפ'ן הויכען דאך איז איבער זיינע כחות, און אז טראץ דעם איז דאך די האפנונג זעהר שוואך, אז זי זאל אין גיכען איהם געבען די מעגליכקייט צו זעהן זיך מיט זיין אויסגעפייניגטער פרוי און מיט זיין שמאכטענדען קינד און מיט זיין גופא'דיגען פאטער... און אויב די מעגליכקייט וועט קומען צו שפעט, טא צו וואס לוינט זיך נאך אזוי צו מאטערען?!

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראנט, ח. י. ברוסטאווסקי, ב. זינגער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. הויפמאן.
ארויסגעבער: פערלאג: „נייער פאלקסבלאט“, (פראדוציר-קאאפעראטיוו-מיט פאי-האפטונג.

די ליבעס פון א קייזערין.

היסטארישער ראמאן פון לעבען אין רוסישען קייזערליכען הויף

פון ל. זאכער מאזאך. (11

.16

ביי דער הערצאגין.

יעליזאוועטע איז אוועקגעפאהרען צו דער הערצאגין פאן בראנשווייג אין פאלאץ, צו דער מוטער פון דעם קליינעם צאר איוואן דעם דריטען.

ווען מ'האט איהר אריינגעפיהרט צו דער הערצאגין אין קאבינעט, האט זי דארט געטראפען חוץ דער הערצאגין און איהר מאן אויך מיניכען. גלייך איז איהר קלאהר געווארען די סיטואציע, און זי האט בעשלאסען צו מקריב זיין דעם מאן, וואס האט זי נישט לאנג צוריק געקושט, פאר איהר אייגענער זיכערקייט וועגען.

— וואס האט אייך געבראכט צו מיר אזוי שפעט ביינאכט, פרינצעסין? — האט די הערצאגין געפרעגט און איהר אוועקגעזעצט נעבען זיך.

— זעהר א וויכטיגע פאסירונג — האט יעליזאוועטע געענטפערט — אבער קען איך ריידען אויך ווען דער גענעראל איז דא ביי?

— גענעראל מיניך איז אונזער געטרייטעסטער פריינד — האט די הערצאגין געענטפערט.

— אויב אזוי איז נאך בעסער — האט יעליזאוועטע גערעדט ווייטער — וועט ער אונז קענען געבען א ריכטיגע עצה. נאר וואס איז ביי מיר געווען דער רעגענט בירא.

— בירא? — האט אויסגעשטאמעלט די הערצאגין און זיך פערשטעלט איבערגעקוקט מיט מיניכ'ן. די אפענהערציגקייט פון יעליזאוועטען איז געווען פאר זיי אזוי אומגעריכט, אז זיי אליין זענען צומישט געווארען, אפילו דער רוהיגער דיפלאמאט מיניך אויך.

מיניך האט זיך אנגערופען:

און איהר דערציילט עס אונז?

— פארוואס זאל איך עס נישט דערציילען? — האט יעליזאוועטע געענטפערט מיט א נאאיווער מינע — איהר ווייסט דאך, גענעראל, ווי מיר איז נישט אנגענעם, ווען מ'וויל מיר שטערען מיין רוה. איך וויל לעבען נאר פאר פערגעניגען און גענוס. פאליטיק אבער, פון גאט מיינער! דאס וואלט מיך פערשקלאפט מיינע אלע פערגעניגענס צושטערט. דער בלויזער געדאנק וועגען דעם ווארפט ארויף אויף מיר א שרעק!

— איהר מיינט עס? — האט געזאגט מיניך מיט ספקות אין טאן.

— געוויס — האט געענטפערט יעליזאוועטע, נאך אלץ מיט'ן זעלביגען נאאיווען טאן — קורץ, נאר וואס איז ביי מיר געווען בירא און ער האט מיר אנגעבאטען די קרוין, מיט'ן תנאי, אז איך זאל מיט איהם חתונה האבען.

— או, איהר האט איהם אפגעזאגט? — האט די הערצאגין זיך א כאפ געטאן.

— זיכער! — האט יעליזאוועטע געענטפערט מיט דער אומשולדיגסטער מינע.

די הערצאגין האט איהר אנגעקוקט, און אזוי אומשולדיג האט די שיינע יעליזאוועטע אויסגעזעהן, אז דעם צאר'ס מוטער האט איהר געגלויבט יעדען ווארט.

— איהר האט ריכטיג געהאנדעלט — האט זי ארויסגערעדט און אנגענומען יעליזאוועטען און איהר א קוש געטאן.

— ס'איז נישטא נאך איינער אויף דער גאנצער וועלט, וואס איך זאל אזוי פיינט האבען, ווי בירא'נען — האט יעליזאוועטע ווייטער גערעדט — און חוץ דעם וועל איך בכלל נישט חתונה האבען. אזוי האב איך א סך מעהר פערגעניגען.

און ווי ערנסט די סיטואציע איז נישט געווען, האבען זיך דאך אלע הארציג צולאכט פון דער דאזיגער ערקלערונג, וואס די דורכגעטריבענע יעליזאוועטע האט געמאכט מיט דער אומשולדיג-נאאיווסטער מינע.

— איך מיין עס גאנץ ערנסט! — האט זי זיך ווידער אנגערופען — און פון דער רעגירונג זאל מיר גאט אויסהיטען. ביי דער קייזערין אננא האב איך זיך גענוג אנגעזעהן, וואס ס'הייסט רעגירען. בעסער איז צו לעבען אין א פויערשע כאטקע, ווי אויפ'ן טראן. אבער איך האב מורא, אז בירא וועט נקמה נעמען אן מיר, ווייל ער איז שרעקליך אין מיר פערליבט. ער קען נאך מיר גאר פערשפארען אין א מאנאסטיר, און דאס וואלט פאר מיר נאך געווען ערגער איידער דער טויט!

און ווידער האבען זיך אלע צולאכט.

דעמאלט האט זיך מיניך מיט אמאל אנגערופען:

— פרינצעסין, כל-זמן איהר וועט לעבען אזוי ווי ביז אהער דאס הייסט, ווען איהר זיך נישט מישען אין פאליטיק, האט איהר מיין ווארט, אז קיינער וועט אייער רוה און אייער פערגעניגען נישט שטערען.

— איך דאנק אייך, גענעראל — איצט בין איך רוהיג.

מיניך האט א שמייכעל געטון.

— איהר קענט זיין רוהיג, מיר אלע קענען זיין רוהיג. און בירא'נען וועל איך אויך בערוהיגען! — האט ער צוגעגעבען מיט א פערסודעטער מינע.

.17

דאס איז געווען די נאכט אין נאוועמבער 1740. אויף מארגען האט בירא געוואלט קומען צו יעליזאוועטען נאך אן ענטפער, אויב זי וויל אננעמען דעם אנבאט.

א שטורעמדיגע נאכט איז יענע געווען. א שניי ווירבעל האט זיך געטראגען איבער די גאסען און דער ווינד האט געוואיעט מיט אזעלכע קולות, אזוי ווי צענדליגער קעץ וואלטען זיך דארט ערגעץ אין דער לופטען ארומגעריסען. די מענשען און די הייזער אויף די גאסען האט מען נישט געקענט זעהן אין דעם ווירבעלדיגען שניי-שטורעם.

יעליזאוועטע איז געזעסען ביים קאמין אין איהר רייצענדיגען קליינעם בודואר אויף א נידעריגע בענקעל און צו איהרע פיס איז געזעסען שובאלאוו, וואס האט פארגעלייענט א פראנצויזישען ראמאן.

פלוצים איז אריינגעקומען האסטיג, ווי זיין שטייגער איז געווען, לעסטאק און האט ארויסגערעדט פערסאפעט:

— די געשיכטע האט זיך אנגעהויבען. מיניך איז איצט ביי דער פרעאבראושענסקער גווארדיע אין קאזארמע. ער בונטעוועט זיי געגען בירא'ן. מיר דאכט זיך, אז מיר וועלען היינט ביינאכט האבען נייעס.

יעליזאוועטע האט זיך אנגערופען רוהיג:

— נו, וואס געהט עס אונז אן? אונז קען עס נישט שאטען, וועט מיניך זיגען, זענען מיר זיכער, וועט ער דורכפאלען און בירא'ן וועט בלייבען דער זיגער, האב איך נאך מארגען גענוג צייט אויף צו געבען איהם מיין ענטפער.

שובאלאוו האט זיך א צאפעל געטון.

— און איהר רעכענט ערנסט, אנצונעמען זיין אנבאט? — האט ער ארויסגעשטאמעלט אויפגערעגט.

— א, געוויס. זעהר און זעהר ערנסט — האט יעליזאוועטע געענטפערט — בירא איז א שיינער מאן און א קרוין איז אויך עפעס ווערט...

— איהר האט גאר קיין רחמנות נישט — האט שובאלאוו כמעט ארויסגעקרעכצט.

— נו, נישט אזוי פערצווייפעלט, מיין ליבער שובאלאוו — האט יעליזאוועטע א שמייכעל געטון צו איהם — מ'דארף זיין אויסגערעכענט אויך א ביסעלע. גאט האט געגעבען דעם מענשען שכל, אז ער זאל איהם ווען עס איז בענוצען אויך. איהר פערשטעהט, מיין פריינד?

זי האט נאך עפעס געוואלט זאגען, נאר איהר הויף-דאמע, פירשטין קוריאקאוו, איז מיטאמאל אריינגעקומען א צושראקענע.

— וואס איז געשעהן? — האט יעליזאוועטע זי געפרעגט.

— דער פאלאץ איז פון סאלדאטען ארומגערינגעלט — האט די הויף-דאמע ארויסגעפליסטערט — אין דרויסען שטייט אן אפיציר, ער וויל מיט אייך רעדען, פרינצעסין.

— פיהר איהם אריין — האט יעליזאוועטע געענטפערט און איז געבליבען זיצען אויף איהר ארט גאנץ רוהיג.

(פארטזעצונג קומט)

ADOLF BOKSLEITNER i S-ka

Sp. z ogr. odp.
ŁÓDŹ, Piotrkowska 149

1815

מיר האָבען דערהאַלטען א פרישען טראַנספּאָרט קאַלאָשעו און באַטעו
פון דער בעסטער שוועדישער מאַרקע
„TRETORN"
די עלעגאַנטסטע פאַסאָנען. פאַבריקס-פּרייזען. הורט און דעטייל.

צום שאַנד-סלופּ!

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אויפפאָדערונג אין נעכטיגען „נ. פאָלקסבלאַט" מאַך איך עפענטליך בעקאַנט, אז דאָס וואָס אברהם פאַנגעלמאַן (פּאָלודניאָווא 3) האָט ערקלערט, אַז זלמן קאַרטאַן האָט געוואָלט אין נעכט פאַלש שווערען און אז דער עדות לובינסקי האָט בלומרשט ערקלערט, אַז ה' קאַרטאַן איז גענצליך ביי דעם ענין נישט אַנוועזענד געווען, איז אַלעס א געמיינער און אויסגעטראַכטער ליגען.

צו דער קבלה, צו וועלכער איך בין גערופען געוואָרען נעכטען, דינסטאָג, 8 א זייגער אָוונט, בין איך פּינקטליך געקומען, אָבער דער אויבענדערמאָהנטער פאַרשוין פאַנגעלמאַן האָט זיך נישט געוויזען פאַר די ליגענס און רכילות וועל איך מוזען איהם צוציהען צו גערוכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

זלמן קאַרטאַן, י. לובינסקי. 1817

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַרשאַווער פירמע א. נ. **J. KRZYPOW** האָט עריפענט -:- אין -:-
לאָדז, 16 בענעדיקטא 16

א מעבעל-לאַגער

קויפט און פאַרקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען, אַנטיקען ון פעלצען, כ'קויף פּיאַנינאָס, און בצאָהל די העכסטע פּרייזען קומט און איבערציינט אייך.
289

אכטונג, קאָנקורענץ פּרייזען!
איז דער היגיענישער פריזיער-אנשטאַלט פון

מ. קופּקא פּאָלודניאָווא 12

1) ראַזירען מיט קעלנ. וואַסער 30 גר. 5) שערען פון דאַמען 50 גר.
2) שערען—70 גראָשען. 6) קאָפּ-וואַשען 50 גר.
3) שערען יונגלעך מיט די מאַשין 30 גר. 7) עלעקטר. מאַסאַזש פון געזיכט 50 גר.
4) „ מיט די שער 50 גר.

קאָליר'ע בעדינונג! ערשטקלאַסיגע אַרבייט!
2046

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוו. פירמע ח. לאָזניק האָט געעפענט א פראָנט-

מעבעל-געשעפט

אויף נאַוראָטקא (דלוגאַ) 44, טראַמוואַי 6 און 8
קויפט פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, פעלצען, גאַנצע, ניי-מאַשינען א.ז.וו צאָהלט די העכסטע פּרייזן
בעמערקונג: אין געשעפט איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידענע מעבעל אין גוטען צושטאַנד פּרייזווערדיג צו פאַרקויפען. (פּריוואַט-וואוינונג בענעדיקטא 28).

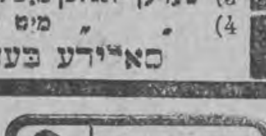

ד"ר מ. וואָלפסאָן
17 חסכאַנניא 17
טעל 28 83
נעהמט אָן פון 5 ביז 7
אין אָוונד 1310

עלטסטער פעלדשער
י. בערנשטיין
צעגעלניאַנא 51
צוריקגעקומען.
מאַכט זעמטליכע איינשפּריצונגען צו ביליגע פּרייזען. 1155

[illegible] 781

Dr. med.
M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 8 טעל. 45-49
הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 8 9.30 2-12 און 7—8 אָוו 589

Dr. med.
Grzegorz ROSENBERG
44 GDAŃSKA 44 tel, 24-44,
ספּעציאַליסט פאַר מאָגען- און דאַרמקראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8,30 ביז 10 פאַרמיטאָגס און פון 3 ביז 4 נ"מ, אין לעטשניצע „סאַניטאַס" צעגעלניאַנא 29 פון 10 ביז 11 פריה און פון 6,30 ביז 7,30 אָוונד.
1110

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik
געאַרבייט אין דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט עצט אָן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אָוונד אויף דער
נאַוואָמיעיסקא 26, פראָנט 2. שטאָק
היילען, פּלאָמבירען, צאָהן-ציהען אָהנע שמערצען, קינסטליכע ציינער, קראָנען און גאָלד - ברוקען.
צוגענגליכע פּרייזען. 186
פאַר מיטגל. פון קראַנקען-קאַסע און זייערע פאַמיליעס זעהר ביליג.

Dr. med. J. POLAKOW
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37, tel. 39–75.
נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גערעם מאַרק פּעטריק. 294.

בימטעס אין רעגיסטראַציע-אנגעלעגענהייטען
און וועגען גראַפישע סחורה-צייכענס א.ז.וו.
ערלעדיגט שנעל און גוט
Biuro „BIP", Cegielniana 40.
פון 12 ביז 1-אומזיסטע יורידישע בעראַטונגען ערטיילט דורך ה' א"עבענ

פעלץ-וואַרען

אַלער אַרט, ווי אויך פערטיגע מענטעל די נייעסטע מאָדעלען געבראַכט פון אויסלאַנד
קויפט מען נאָר אין בעוואוס-טען פעלץ-געשעפט פון
JÓZEF TYGIER
פּעטריקאַווער 29 טעלעפאָן 13-22
צוגענגליכע פּרייזען! בעקוועמע בעדינגונגען!
1150 קירזשנער-ווערקשטעל אויפ'ן אָרט.

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego
(מיט'ן העהנדעל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסענייש, פערקלענערן געשווירען.
עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1462

שטאַפּערינס

מיט גוטע רעפערענצען, וואָס נעהמען אַהיים צו שטאָפּען קענען זיך מעלדען אין דער פאַבריק
פּושעכאַדזלאַניאַ 50
806

וויכטיגע נייעס

פעלצוואַרען
אויף ראַטעס

מענער און דאַמען פעלצען אייך אייגענע פוטערלעך אין גרויסען אויסוואַהל
— — צו בעקומען ביי — —
I. SZWARCMAN
41 NARUTOWICZA 41 866
ס'ווערט אויך אָנגענומען אַלע אַרט רעפּעראַטורען.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר קירשנער	קינדער-קראַנקהייטען	9—12 4—5.30
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6.30—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—4
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—2
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 2 1/2
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורט הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּר די שטראַלונגען ווי אמאַמלען א. ז. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון, דורכשטראַהלונג אינעקציעס, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, ספּיראָמעטריע. אויך אָפּערירונג — היילונגען אין שטאַט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען. ווי אויך פּלעקמע און בלוט.
2120

איינפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9—2 נ"מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ סמאַראַגדאָוואַ	צאָהן-אַרצט	3—7.30

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך מיטוואָך זונטאָג.

רעסטאָראַציע מ. גערולד

פּעטריקאַווער 35, טעל. 678
נאָך א גרינדליכע רעמאָנט פון לאָקאַל, ווערט ווידער אַרויסגעגעבען:
מיטאָגען פון 2.50 זל.
אָוונדברויטן פון 2 זל.
און א לא קאַרט.
טעגליך: א גולאַרוש, וואָרשטלעך מיט קרויט, קלויסקעלעך מיט פיש און פערשידענע נייהייטען
צו 1,50 זל.
טעגליך פרישע גריזווען. דינסטאָג און דאָנערשטאָג
וועמפּלעך מיט קניידלעך
אָנהויבענדיג פון דעם 19 ד. ח. גוטע צושפּילען פון 7 ביז 12 אָוונד
א טריאָ-קאָנצערט
אונטער דער לייטונג פון ה' וול. לידאָווער.
די בעסטע קיך! די קלענסטע פּרייזען!
כ'נעהם אָן בעשטעלונגען אויף בעלער, חתונות און באַנקעטען מיט מוזיק אין איינענעם לאָקאַל.

עלטערן!

חאָם זייערע קינדער לערנען אין פאָלקס-שולען און ווילען זיי געבען א שטרענג רעליגיעזער ערציהונג, און אויך א נעהעריגע מאָס יודישע רעליגיעזע בילדונג ווי: חומש, נ"ך, תלמוד, יהדות, היסטאָריע, רעדען און שרייבען העבראַיש און יודישע בריף ועלבסט צוזאַמענשטעלען ווענדט זיך צום העברעאישען לעהרער י. ד. ראַיזנפעלד, וועלכער שטעלט אויס די שווערסטע שילער אַלס די בעסטע. ערטיילט אויך פּריוואַט לעקציעס צו מעסיגע פּרייזען. „ערפאָלג גאַראַנטירט"! פלאַק-וואָלנאָשטשי 6, קווער אָפיצינע רעכטס, 2 שטאָק. נייע שילער ווערען אנגענומען טעגליך פון 12—3, 7—8 באָוו.: ס'ווערען אויך אָנגענומען אנפאַנגער.
1089

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דיאַגנאָסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַכאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10-11 2-3 $6^1/_2$–$7^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	10–11 1–2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָראַק	אויגען-קראַנקהייטען	1-2 7-8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12–2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאַפּירני	פרויען- און געבורטס-הילף	$11^1/_2$-1 5-6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטן	3-4 1.1-2
ד"ר ווייסבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 $5^1/_2$-7
ד"ר טאָפּער	רענטגען	4-6 10-12
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3–7
נ. ראָזען	צאָהן-אַרצט	9–2

צאָהן-בעהאַנדלונג, בעלייכטונגען, קראָנען, מאַסטען, א.א.וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שפּאַמלער.
איינפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
נעייזיט איז ד ר שטאַם.

ד"ר י. שעפּס
געבורטסהעלפער און פרויען-אַרצט
איבערגעצויגען אויף ווסכאָדניאַ 36
שפּרעכשטונדען פון $4^1/_2$ ביז 7 אָוונד.
1282

אין לאָדז: א חודש -- 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: א חודש — 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער.—פּאַר'ן אנהאַלט אין טעקסטען פון די אנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביי נאַכט.

אַבאָנעמענטס-פּרייז:

אַנאָנסען - פּרייז: פאַר א מילימעטער שורה
פאַר'ן טעקסט 15 גראָשען, פריטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 20 גר. פריטאָג 60 גראָשען. נאָכ'ן טעקסט-10 גר. פריטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצ. טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצ. טייערער. —

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.